

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ DÜRÜSTLÜK
KURALINA AYKIRILIK SEBEBİYLE İPTALİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Mert ÖZER

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

EYLÜL 2023
İSTANBUL

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ DÜRÜSTLÜK
KURALINA AYKIRILIK SEBEBİYLE İPTALİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Mert ÖZER
211232037
0009-0000-2071-0884

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Setenay YAĞMUR

İstanbul 2023

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Jüri Tez Onay Formu

29.09.2023

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Bu çalışma 29.09 2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk (Tezli Yüksek Lisans) Programı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Setenay YAĞMUR

Danışman

İstanbul Gedik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mazlum DOĞAN

Üye (İmza)

İstanbul Gedik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Özlem ACAR ÜNAL

Üye (İmza)

İstanbul Kültür Üniversitesi

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Dürüstlük Kuralına Aykırılık Sebebiyle İptali” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını, patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım (29/09/2023).

Ahmet Mert ÖZER

ÖNSÖZ

Çalışma sürecinde her türlü yol gösterici olan, olumlu tavrıyla beni cesaretlendiren, bilgi birikimiyle çalışmama farklı açılardan bakmamı sağlayan, beraber çalışmaktan ve her zaman öğrencisi olmaktan gurur duyduğum değerli danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Setenay YAĞMUR'a sonsuz teşekkür ederim.

Bu çalışmayı yapmama ilham olan ve çalışmamda bana destek olan tüm bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan başta Dr. Çağlar ÖZER olmak üzere Doç. Dr. Yener Lütfü MERT ve Av. Tunç Hakan ÖZER fikir hocalarıma ayrıca teşekkür ederim.

Son olarak tüm hayatım boyunca benim yanımda olan, aldığım kararları her zaman destekleyen, sadece bu çalışma sürecinde değil tüm hayatım boyunca beni cesaretlendiren ve moral veren annem Necla ÖZER'e, babam Çağlar ÖZER'e ve abim Zihnican ÖZER'e sonsuz şükranlarımı sunar ve teşekkür ederim.

Eylül 2023

Ahmet Mert ÖZER

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
2. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	3
2.1. Anonim Şirket Genel Kurulu	3
2.1.1. Genel kurul kavramı	5
2.1.2. Genel kurulun türleri.....	5
2.1.2.1. Olağan genel kurul	5
2.1.2.2. Olağanüstü genel kurul.....	6
2.1.3. Genel kurul toplanma merasimi.....	7
2.1.3.1. Genel kurul toplantısına çağrı	7
2.1.3.2. Toplantının yeri ve zamanı	9
2.2. Genel Kurul Kararı	10
2.2.1. Tanımı ve hukuki niteliği	10
2.2.2. Genel kurul kararının oluşumu	12
2.2.3. Genel kurul kararlarının türleri.....	14
2.2.4. Genel kurul karar nisapları	15
2.3. Genel Kurul Kararının Hükümsüzlük Halleri.....	16
2.3.1. Yokluk.....	17
2.3.2. Butlan	18
2.3.3. İptal	18
2.3.4. Askıda hükümsüzlük.....	20
3. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARI ÇERÇEVESİNDE DÜRÜSTLÜK KURALI.....	22
3.1. Genel Olarak Dürüstlük Kuralı	22
3.1.1. Dürüstlük kuralının anlamı.....	23
3.1.2. Dürüstlük kuralının uygulama alanı.....	24
3.1.2.1. Kanun hükümlerinin uygulanmasında dürüstlük kuralının rolü	25
3.1.2.2. Hukuki işlemlerde dürüstlük kuralının uygulanması	28
3.1.3. Dürüstlük kuralının hakkın kötüye kullanılması yasağı bağlamında ele alınması	29
3.1.3.1. Hakkın kötüye kullanılması yasağının anlamı	30
3.1.3.2. Hakkın kötüye kullanılmasını oluşturabilen çeşitli durumlar	31
3.1.4. Dürüstlük kuralının uygulanmasının esasları	36
3.2. Anonim Şirket Genel Kurul Kararları Açısından Dürüstlük Kuralının Çeşitli Görünümleri.....	38
3.2.1. Eşit işlem ilkesi açısından dürüstlük kuralı	39
3.2.2. Hakların sakınılarak kullanılması ilkesi açısından dürüstlük kuralı	41
3.2.4. Azınlığın korunması ilkesi açısından dürüstlük kuralı	43

3.3. Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Dürüstlük Kuralına Aykırılığı Sebebiyle İptaline Örnek Oluşturabilecek Çeşitli Durumlar	43
3.3.1. Kâr payı dağıtmama	44
3.3.2. Sermaye artırımı	45
3.3.3. Pay sahiplerinin bilgi alma hakkının engellenmesi	47
3.3.4. Haklı sebeple fesih davası bakımından yeterli sebep teşkil etmeyen çeşitli durumlar	50
4. DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRILIK SEBEBİYLE AÇILAN İPTAL DAVASININ ÖZELLİKLERİ	52
4.1. İptal Davasında Hukuki Yarar	53
4.2. İptal Davasının Tarafları	54
4.3. İptal Davasında Süre	55
4.4. Görevli ve Yetkili Mahkeme	56
4.5. Dürüstlük Kuralına Aykırılık Sebebiyle Açılan İptal Davasında Hâkimin Rolü	56
4.5.1. Takdir yetkisi	58
4.5.2. İçerik denetiminin sınırları	58
4.5.3. Yerindelik denetimi	59
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	60
KAYNAKLAR	65
ÖZGEÇMİŞ	72

KISALTMALAR

Bkz.	: bakınız
eTKK	: eski Türk Ticaret Kanunu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
m.	: madde
SerPK	: Sermaye Piyasası Kanunu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TTSG	: Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi
vd.	: ve diđerleri

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARININ DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRILIK SEBEBİYLE İPTALİ

ÖZET

Anonim Şirket genel kurul kararlarının hukuka aykırılığı konusunda yokluk, butlan ve iptal edilebilirlik yaptırımları söz konusudur. Bunlardan genel kurul kararının iptali sebepleri, Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) kanuna, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırılık şeklinde düzenlenmiştir. Anonim Şirket genel kurul kararının dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle iptali konusunda, hakkın kötüye kullanılması yasağı da ele alınıp değerlendirilmesi gereken bir konudur. Bu açıdan Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) m. 2 bir bütün hâlinde anlaşılmalıdır. Genel kurul kararının denetiminde kanun ve esas sözleşmeye aykırılıkla yetinilmemiş, dürüstlük kurallarına aykırılık da bir denetim mekanizması olarak düzenlenmiştir. Çünkü bir genel kurul kararı kanuna ve esas sözleşmeye uygun olduğu halde, dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edebilir. Dürüstlük kuralına aykırılık; Şeffaflığın sağlanması, hakların sakınılarak kullanılması ilkesi, azınlığın korunması, çoğunluğun gücünü ezici şekilde kullanamaması gerektiği, çoğunluğun ve anonim Şirketin menfaatine öncelik tanıma, kâr elde etme amacından vazgeçmeme, anonim Şirkete kasten zarar vermeme ilkeleri ve pay sahiplerinin bilgi alma hakkı gibi denetleme haklarının ihmal edilmemesi gibi durumlarda özel önem arz etmektedir. Dolayısıyla çoğunluğun kanuna ve esas sözleşmeye uygun olarak istediği her kararı alamaması gerektiği, bunun sınırını dürüstlük kuralının çizdiği söylenebilir. Anonim Şirketlerde genel kurul kararlarının dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle iptali konusunda daha önce yazılmış müstakil bir tez bulunmamaktadır. Konu ticaret hukuku açısından günceldir. Teoride ve uygulamada konunun ayrıntıları tartışılmamış olup, uygulama açısından da daha ziyade sermaye artırımı konusunda dürüstlük kuralına aykırılığa ilişkin Yargıtay kararları bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirketler, Genel Kurul Kararları, Dürüstlük Kuralı

ANNULMENT OF JOINT STOCK COMPANIES' RESOLUTIONS OF GENERAL ASSEMBLY DUE TO VIOLATION OF PRINCIPLE OF GOOD FAITH

ABSTRACT

In the context of joint-stock companies, the legal consequences of general assembly resolutions that are contrary to the law involve nullity, voidability, and revocability. The reasons for the annulment of general assembly resolutions are regulated in the Turkish Commercial Code as being contrary to the law, the articles of association, and the principle of good faith. The annulment of the general assembly decision of a joint-stock company due to its contradiction to the principle of good faith should also consider and evaluate the prohibition of the abuse of rights. In this regard, Article 2 of the Turkish Civil Code should be understood as a whole. In reviewing the general assembly resolutions, not only violations of the law and the articles of association are considered, but also contraventions of the principles of good faith have been regulated as a control mechanism. This is because a general assembly resolution may comply with the law and the articles of association but still violate the principle of good faith. The principle of good faith has particular importance in cases such as transparency, the exercise of rights with due care, the protection of minority interests, preventing the oppressive use of majority power, prioritizing the interests of the majority and the joint-stock company, not abandoning the objective of profit-making, refraining from intentionally causing harm to the joint-stock company, and the non-negligence of shareholder's right to information and control. It can be said that the majority should not be able to make any decision they desire in compliance with the law and the articles of association, and the limit is drawn by the principle of good faith. There is no separate thesis written specifically on the annulment of general assembly resolutions of joint-stock companies due to their violation of the principle of good faith. The topic remains current from a commercial law perspective. The details of the subject have not been discussed in theory and practice, and there are mostly Supreme Court decisions related to the violation of the principle of good faith concerning capital increase.

Keywords: Joint Stock Companies, General Assembly Resolutions, Principle of Good Faith

1. GİRİŞ

Anonim şirketler, uzun süredir küresel ekonominin temel bir parçası olarak hizmet veren, bireylerin ve organizasyonların kaynaklarını bir araya getiren, riskleri paylaşma ve ortak hedeflere yönelme amacıyla imkân sağlayan işletmelerdir. Anonim şirketlerin etkin işleyişinde aldığı kararlar ve gerçekleştirdiği eylemler dolayısıyla merkezi bir rol üstlenen genel kurullar, yönetim kurulu üyelerinin atanması, kâr payı dağıtımını ve finansal tabloların onayı gibi şirketin temel meselelerine dair tartışma ve oylama gerçekleştirilen birincil platform olarak görev yaparlar.

Genel kurullar tarafından alınan kararlar her zaman şirketin ve pay sahiplerinin çıkarlarına uyumlu olmayabilir. Bu gibi durumlarda dürüstlük kuralının özellikle dikkate alınması gerekmektedir. Bu kural, tarafların birbirlerine karşı dürüst, adil ve sadık bir tutum sergilemesini gerektirir. Dürüstlük kuralı, anonim şirketler bağlamında, farklı paydaşların güven ve iş birliğine dayanarak ortak hedeflere ulaşmaları gerektiğinden özellikle önem taşımaktadır.

Genel kurul kararları bağlamında dürüstlük kuralının ihlali, şirket genelinde zararlı sonuçlara yol açabilir, yatırımcının güvenini zayıflatabilir ve hatta piyasa istikrarını etkileyebilir. Bu nedenle, dürüstlük kuralının ihlalden kaynaklanan kararların iptaline ilişkin çalışmalar, paydaşların çıkarlarını korumak ve anonim şirketlerin etkin işleyişini teşvik etmek için önemlidir. Bu tez, dürüstlük kuralının ihlali nedeniyle anonim şirketlerin genel kurul kararlarının iptalini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmayı yönlendirmek üzere aşağıdaki hedefler belirlenmiştir:

Anonim şirketler bağlamında dürüstlük ilkesinin hukuki temelini ve genel kurul kararlarına olan etkilerini incelemek.

Genel kurul kararlarında dürüstlük ilkesinin ihlaline yol açabilecek faktör ve durumları incelemek.

Dürüstlük ilkesini ihlal eden kararların iptal sürecini, dahil olan çeşitli tarafların rollerini ve sorumluluklarını da göz önünde bulundurarak incelemek.

İptalin pay sahipleri, şirket ve geniş piyasa için sonuçlarını değerlendirmek.

Genel kurul kararlarının kabulünde dürüstlük ilkesine uyumun artırılması ve ilgili risklerin hafifletilmesi için öneriler sunmak.

2. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

2.1. Anonim Şirket Genel Kurulu

Sermaye şirketlerinden olan anonim şirketlerin idare ve temsil organı niteliğindeki genel kurulun yapısı, organlar arasında işlev ayrılığı prensibinin kabul edilmesi ve anonim şirketlerde bağımsız bir malvarlığının idaresi prensibi, genel kurulun karar ve işlemlerinin önemini ön plana çıkarmıştır (Sürücü Karakaş, 2020: 25-26).

6762 sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu'nun (eTTK) yürürlüğe girmesinin ardından ulusal ve uluslararası sahada ticaret hayatının gereksinimleri anonim şirket yapısına olan ihtiyacı yükseltmiş ve bu gereksinimlerin giderilmesi amacıyla anonim şirket hükümlerinde değişiklik yaparak tekrar yorumlanması gerekli olmuştur. AB uyum süreci çerçevesinde de uzunca süren bir hazırlığın ardından 13 Ocak 2012'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kabul ettiği ve pek çok konuda yenilikler sunan 6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yenilikler ekseriyetle anonim şirketler ile ilgilidir. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda genel kurullar ve yönetim kurulları anonim şirketlerin zorunlu icra organları niteliğinde tanımlanmıştır (Karasu, 2013: 38).

Genel kurul, pay sahiplerinden oluşan ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ("TTK") yer alan yönetim kurulu üyelerinin aday gösterilmesi, görevden alınması, ibrası, kârın dağıtılması, ana sözleşme tadili, şirketin kuruluşu, sermaye artırımı veya azaltımı, mali tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması gibi konuları karara bağlayan icra organıdır. Toplantı yetkisi ve toplanma düzeni TTK m. 407'de düzenlenmiştir (Ortaç ve Al Kılıç, 2018: 216).

Genel kurulun gündemi, TTK m. 413'e göre¹, daveti yapan tarafça belirlenir. TTK m. 411'e göre² sermayenin en az 1/10'unu oluşturan pay sahipleri veya halka

---

¹ "Gündem, genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirlenir."

² "Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme

açık şirketlerde sermayenin 1/20'sini oluşturan pay sahipleri, gerekçe ve gündemlerini belirtmek suretiyle yönetim kurulundan genel kurulu toplantıya davet etmesini isteyebilir veya genel kurul toplanacaksa gündeme madde alınmasını talep edebilir. Esas sözleşmede belirtilmesi halinde daha az pay sahibi de davet hakkını kullanabilir. TTK m. 416/2'e göre toplanan olağanüstü genel kurullarda oybirliği ile gündeme madde konulabilir. Pay sahipleri esas sözleşmenin aksine kural olarak karar alamazlar (Yıldırım, 2019: 32-33, 62,67, 86).

Genel kurul toplantılarına, Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen “*hazırın cetveli*”nde adı bulunan pay sahipleri katılabilir. Hazır bulunanlar listesinde bulunan pay senetlerine bağlı pay sahipleri, nama yazılı payların geçici belgesi sahipleri ve SerPK m. 10/A'ya göre, kayden izlenen pay sahipleri veya bunların temsilcileri toplantıya katılır. Gerçek kişiler kimlik, tüzel kişilerin temsilcileri ise vekâletname ibraz etmelidir.

Hamiline yazılı pay sahipleri, genel kurul toplantı tarihinden en az bir gün önce bu payları ellerinde bulundurduklarını belgelemek suretiyle giriş rozeti alırlar ve bu rozetleri ibraz ederek genel kurul toplantılarına katılabilirler. Ancak, hamiline yazılı payları iktisap ettiklerini giriş kartlarının verilmesinden sonraki bir tarihte ispatlayabilen pay sahipleri de genel kurula katılabilir. Tüzükte ve esas sözleşmede yer alan hususlar hakkında genel kurul karar verir (Sürücü Karakaş, 2020: 39). TTK m. 408'e göre aşağıda sayılanlar genel kurulun yetkileri devredilemezdir:

- a) Esas sözleşme tadili.
- b) Yönetim kurulunun aday gösterilmesi, görev süresi, yetkileri, aylık ve huzur hakkı, prim ve ikramiye, aklanma ve görevden alınması.
- c) Kanunda belirtilen istisnai durumlar dışında denetçinin aday gösterilmesi ve görevden alınması.
- d) Mali tablolara, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporuna, yıllık kârın nasıl kullanılacağına, kâr ve kazanç paylarının belirlenmesine, sermayeye ilave edilecek veya dağıtılacak kâra ilave edilecek yedek akçelere ve kullanımına ilişkin kararların alınması.
- e) Kanunda belirtilen hallerde şirketin feshi.

---

koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir.”

f) Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı.

2.1.1. Genel kurul kavramı

Genel kurul, 6102 sayılı TTK'na göre anonim şirketlerde hukuki bakımdan mevcut olması zaruri iki organdan bir tanesidir. Pay sahiplerinin katılım göstermesiyle meydana getirilir ve şirketin öteki organlarının tayin edilmesi, hesapların tasdik edilmesi, kazancın pay edilmesi vb. ana hususlarda karar verir.

2.1.2. Genel kurulun türleri

TTK'nda esas itibariyle iki tip genel kurul toplantısı tanımlanmıştır. Bunlar; olağan ve olağanüstü genel kurul toplantısıdır. Kimi hususi hallerde, bu ikisi dışında genel kurul toplantısı gerçekleştirilmesi de imkân dâhilindedir (Sürücü Karakaş, 2020: 40).

2.1.2.1. Olağan genel kurul

Olağan genel kurul toplantısı, Kanun'un anonim şirketler ile ilgili bölümünün dördüncü kısmında ayrıntılarından bahsedilen ve tüm hesap dönemlerinde gerçekleştirilmesi mecburi olan, şirket organlarının pay sahiplerince seçimi, hesapların tasdiki ve kazancın pay edilmesi için gerçekleştirilen genel kurul toplantısıdır. Pratikte en fazla rastlanan toplantı tipidir. Olağan genel kurul toplantılarının, her bir hesap dönemi bitiminden başlayarak üç ay zarfında ve senede asgari bir defa kez gerçekleştirilmesi mecburidir (Kocabıyık, 2021: 1055).

Pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına çağırılma biçimi kanun ile belirlenmiştir. Olağan toplantıya çağırma, anonim şirket yönetim kurulunun yetkisindedir (TTK, m. 414/1). Toplantının yapılacağı mekân, esas sözleşmede farklı şekilde belirtilmedikçe şirket merkezi olarak kabul edilir. Şirket esas sözleşmesinde farklı bir oran belirlemediği sürece, şirket sermayesinin asgari ¼'ünü temsil etmekte olan pay sahiplerinin ya da onları temsil edenlerin toplantıya katılmaları zorunludur. Toplantıda alınacak kararlar, katılım gösterenlerin oy çokluğuyla alınır (TTK, m. 421).

Olağan genel kurul, hususi bir gereklilik hali olmasa bile senede asgari bir kez gerçekleştirilmesi gerekli bir genel kurul niteliğindedir. Genel anlamı itibariyle; *“Her hesap devresi için ve hesap devresinin sonundan itibaren üç ay içerisinde,*

yılda en az bir defa olmak üzere, gündem maddelerini müzakere edip karara bağlamak amacıyla kanunda belirtilen usul ve esaslara göre toplanan genel kuruldur” (TTK, m. 617).

TTK’da hesap döneminin başlangıç ve bitiş tarihi konusunda hususi bir düzenleme bulunmamakla beraber, TTK m. 310’da³ “iş yılı” tanımı kullanılmak suretiyle iş yılının başlama tarihi ise net değildir. Bununla birlikte olağan genel kurulun senede kaç kez gerçekleştirilmesi gerektiği sorusu gündeme gelmektedir (Diren, 2018: 7). Netice itibariyle olağan genel kurul toplantısı, her hesap dönemi bitiminden başlayarak ilk üç ay zarfında gerçekleştirilen genel kurul toplantısıdır. Olağan genel kurul toplantısının bahsi geçen üç ayın sonlanmasının ardından gerçekleştirilmesi, söz konusu genel kurulun verdiği kararların geçerliliğine tesir etmez.

2.1.2.2. Olağanüstü genel kurul

Olağanüstü genel kurul toplantısı ise, belirli bir periyodu bulunmayan, şirket açısından gerekli olduğu durumlarda ya da acil ve zaruri nedenler belirlediği takdirde gerçekleştirilen ve gündemini toplantı gerçekleştirilmesini gerekli kılan nedenlerin meydana getirdiği genel kurul toplantısıdır. Bahsi geçen toplantı türüne TTK m. 409/1’den hareketle uygulamada sıkça başvurulmaktadır.

Belli bir toplantı tarihi olmayan olağanüstü genel kurulun, TTK m. 409/2 ve m. 617/1’e göre⁴ “*gereği halinde*” gerçekleştirilebilmesi mümkündür (Diren, 2018: 8).

Böylece, olağanüstü genel kurul her zaman gerçekleştirileceği gibi, sebep mevcut olmadığında yıllar boyunca gerçekleştirilmemesi de olanaklıdır. Bunu ötesinde, olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının aynı tarihte ve aynı konumda gerçekleştirilmesi dahi mümkün olabilir (Kocabıyık, 2021: 1059,1066).

---

³ “Her komanditer, iş yılı sonunda ve iş saatleri içinde, şirketin envanterleriyle bilançosunun içeriğini, diğer finansal tablolarını, bunların doğruluğunu ve geçerliliğini incelemeye yetkilidir.”

⁴ “Genel kurul müdürler tarafından toplantıya çağrılır. Olağan genel kurul toplantısı, her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içinde yapılır. Şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektiğinde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır.”

2.1.3. Genel kurul toplanma merasimi

TTK m. 368'e göre, anonim şirketlerin genel kurulunu toplantıya çağırmanın toplantıdan asgari 2 hafta öncesinde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nden (TTSG) ilan edilmesi mecburidir. Toplantıya çağrı konusunda, TTSG'deki ilan dışında, şirketin esas sözleşmesinde belirtilen usule de itibar edilmelidir. TTK m. 368'e göre⁵, nama yazılı pay senedi sahipleriyle öncesinde şirkete bir pay senedi tevdi etmek suretiyle ikametgâh adresini belirten pay sahiplerine taahhütlü çağrı mektubu yollanması gerekir. Fakat, Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) m. 11/a'ya göre, nama yazılı biçimde ihraç edilmiş, piyasalarda işlem gören pay senedi sahiplerine, taahhütlü mektubun yollanması gerekli değildir. TTK m. 372'ye göre⁶, çağrı yapılmasına rağmen birinci toplantıda yeterli sayıda katılım olamaması durumunda, aynı usuller kullanılarak yeniden çağrı yapılmalıdır. TTSG'de yayınlanan ilanlarda yollanacak taahhütlü mektuplarda; toplantının tarihi ve zamanı, toplantının yapılacağı mekânın adresi, toplantı gündemi, gündemde esas sözleşme değişikliği mevcutsa, söz konusu maddelerin eski ve yeni halleri, çağrıyı yapan organın adı, olası bir erteleme durumunda, erteleme nedeni belirtilir.

2.1.3.1. Genel kurul toplantısına çağrı

6102 sayılı TTK m. 409'a göre anonim şirketlerde genel kurul toplantıları genelde çağrıyla ve istisnai olarak bazı durumlarda çağrı olmaksızın yapılmaktadır. TTK m. 410/1'e göre düzenlenen genel kurul toplantı çağrısına dair genel ilkeler gereğince yönetim kurulu ve tasfiye memurları ilgili çağrıyı yapmaya yetkili kılınmıştır (Karaege, 2015: 77-79). Çağrı kural olarak yönetim kurulunun görevidir. TTK m. 410'a göre⁷, yönetim kurulu görev süresi sona ermiş olsa bile genel kurulu toplantıya davet etme yetkisine sahiptir. Şirketin tasfiye halinde olması halinde ise tasfiye memurları, görevlerine ilişkin hususları görüşmek üzere genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkilidir (Kocabıyık, 2021: 1057-1058).

⁵ "Yönetim kurulu, ticari mümessil ve ticari vekiller atayabilir."

⁶ "(1) Şirket adına imza yetkisini haiz kişiler şirketin unvanı altında imza atarlar. 40 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü saklıdır. (2) Şirket tarafından düzenlenecek belgelerde şirketin merkezi, sicile kayıtlı olduğu yer ve sicil numarası gösterilir."

⁷ "(1) Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Tasfiye memurları da, görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağrılabilirler. (2) Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağrılabilir. Mahkemenin kararı kesindir."

Yönetim kurulunun sürekli olarak toplanamaması durumunda toplantı nisabının sağlanması mümkün değildir; pay sahiplerinden biri genel kurul daveti için yetkilendirme talebi ile mahkemeye başvurabilir. Mahkeme, bir pay sahibinin genel kurulu toplantıya davet etmesine karar verirse, söz konusu mahkeme kararı kesin olacaktır (Demir, 2020: 3).

TTK m. 414'e göre genel kurul toplantıları, esas sözleşmede belirtildiği şekilde şirketlerin internet sitesinde ve TTSG'de ilan edilecek bir çağrı ile yapılır. Bu çağrı, davet ve genel kurul tarihleri hariç, genel kuruldan en az 2 hafta önce yapılır.

Pay sahiplerinin veya temsilcilerinin tamamının hazır bulunması halinde, hiçbiri itiraz etmeyecekse, genel kurul TTK'na göre çağrısız olarak da toplanabilir. Düzenleme, pay sahiplerinin genel kurul toplantısına katılmasının önlenmesine mâni olmak bakımından kamu düzenine dair olup, emredici bir hüküm niteliğindedir. Genel kurulun toplantıya çağrı işlemleri, gerek esas sözleşmede işaret edilen biçimde, gerekse de şayet mevcutsa şirketin web sayfasında ve de TTSG'de yayınlanmak suretiyle yapılır. Bu koşullar opsiyonel değil, kümülatiftir (Üner Özcan, 2017: 98).

Bu bağlamda genel kurulu, sadece ilgili kanun ya da esas sözleşmede öne sürüldüğü biçimde yetkili kılınmış olan organ ve şahıslar toplantıya çağırabilirler. Onlar haricinde kalanların söz konusu çağrıyı gerçekleştirmeleri mümkün değildir. Yazılı bir irade beyanı olan toplantı çağrısının pay sahiplerine veya onların temsilcilerine eriştirilemediği durumlar yapılan çağrıya bir zarar getirmez, zira çağrının muhataplara eriştirildiğinin belgelenmiş olma şartı zaruri değildir. Ancak olacağı bir uyuşmazlıktan ispat hukuku açısından önem taşıyabilir.

TTK m. 339/2-h'ye göre⁸, genel kurulun toplantıya nasıl çağrılacağı şirket esas sözleşmesinde mevcut olmalıdır. Toplantının gerçekleştirileceği mekânın ve zamanın çağrı ilanı ve mektubunda yeterli biçimde belirtilmediği durumda genel kurulda verilecek kararlar iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacaktır. Genel kurul çağrısı, toplantının gerçekleşmesi öngörülen tarihten asgari 2 hafta önce yayınlanmalıdır (Üner Özcan, 2017:16).

---

⁸ “Esas sözleşmeye aşağıdaki hususlar yazılır: ... h) Genel kurulların toplantıya nasıl çağrılacakları; oy hakları.”

2.1.3.2. Toplantının yeri ve zamanı

TTK m. 409/3'e göre⁹, olağan genel kurul toplantısının, her hesap dönemi bitiminden başlayarak üç ay süre zarfında ve senede asgari bir defa gerçekleştirilmesi mecburidir. O sebeple de hesap döneminin takvim yılı kabul edildiği durumlarda olağan genel kurul toplantılarının takip eden senenin Mart ayı bitimine değin, hususi hesap dönemi bulunan durumunda ise, hesap döneminin sonlandığı tarihi takip eden ilk üç ay dâhilinde gerçekleştirilmesi esastır. Aynı şekilde, eTTK m. 364/2'ye göre senede birden fazla kez kâr dağıtımı yapan anonim şirketler açısından her bir dağıtımda genel kurul toplantı çağrısı yapılması zaruri değilken, bu niteliğe haiz şirket sayısının kısıtlı oluşundan ötürü, olağan genel kurul toplantısı genellikle senede bir defa gerçekleştirilmektedir. Öte yandan, olağan genel kurul toplantısının uygun görülen sürede gerçekleştirilememesi konusunda bir cezanın belirlenmemiş olması sebebiyle pek çok anonim şirketin Nisan ayı ve devam eden aylar içerisinde gerçekleştirdikleri görülmektedir (Kocabıyık, 2021: 1059).

TTK m. 409/2'ye göre¹⁰, olağanüstü genel kurul toplantısının ise belirli bir zamanı mevcut değildir, gerçekleştirilmesini gerekli kılan hallerin belirmesi durumunda, şirketin yetkili organlarınca çağrı yapılır. Fakat esas sözleşmenin değiştirilmesi hedefiyle gerçekleştirilecek olağanüstü genel kurul toplantılarının, şirketin İç Ticaret: 2007/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen şirketlerden sayılması halinde, esas sözleşme değişikliği müsaadesinin verildiği tarihten başlayarak altı ayı geçmeyecek bir zaman dâhilinde gerçekleştirilmesi gereklidir.

TTK m. 409'a göre¹¹, genel kurul olağan veya olağanüstü olarak toplanabilir. Olağan genel kurul toplantısı her faaliyet döneminin kapanışından itibaren üç ay içinde yapılır. Bu toplantılarda organların seçimi, mali tablolar, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu, kârın kullanımı, kârın dağıtılması, yönetim kurulu üyelerinin ibrası ve faaliyet dönemi ile ilgili ve gerekli görülen diğer hususlar görüşülür. Pay sahiplerinin gerekli görmesi halinde genel kurul olağanüstü toplanabilir (Ortaç ve Al Kılıç, 2018: 221).

---

⁹ "Aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde genel kurul, şirket merkezinin bulunduğu yerde toplanır."

¹⁰ "Gerektiği takdirde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır."

¹¹ "Genel kurullar olağan ve olağanüstü toplanır."

Genel kurullar, esas sözleşmede hüküm bulunmadıkça, şirketin tescil edilmiş adresinde toplanır. Genel kurul toplantılarının yapılacağı mekânın tayin edilmesinde, şirket esas sözleşmesi belirleyici olmaktadır. Esas sözleşmede tersine bir hüküm mevcut değilse, genel kurul toplantıları şirketin merkezinde gerçekleştirilir. Fakat, genel kurul toplantısının, şirketin merkezinin olduğu il ya da ilçeden farklı bir mekânda gerçekleştirilebilmesi için, esas sözleşmede söz konusu mekanların belirtilmiş olma şartı mevcuttur. Genel kurul toplantısının gerçekleştirileceği mekânın, şirket merkezi olsa bile, herhangi bir tereddüde yer bırakmayacak biçimde açık adresiyle bildirilmesi zorunludur. Buna istinaden, toplantıya çağrı yapılmasına dair ilan ve çağrı mektuplarında, “*genel kurul toplantısı ... adresinde bulunan şirket merkezinde yapılacaktır.*” biçiminde bir tanım bulunmalıdır (Kılıç vd., 2014: 85).

2.2. Genel Kurul Kararı

Genel kurulda verilmiş olan kararların, veriliş biçimi, özelliği ve neticeleri bakımından ele alındığında, hukuki işlem hükmünde oldukları anlaşılmaktadır. Ancak, anonim şirket genel kurulunun vermiş bulunduğu kararların tek yanlı hukuki işlem mi yoksa çok yanlı hukuki işlem mi olduğu tartışma konusudur. Kararların tek yanlı hukuki işlem olduğu görüşü uyarınca kararlar birden fazla bireyin iradesini beyan etmesi neticesinde meydana gelse dahi, söz konusu irade beyanlarının belirli bir usule uygun biçimde yapılmasının ardından artık bunlar şirketin irade beyanı haline gelmektedir. Birden fazla bireyin belirli biçimde yapılmış irade beyanının varlığına kanun ayrı bir hukuki varlık tanımış ve bunların şirketin paydaşlarınca yapılması durumunda bunları şirketin bir irade beyanı olduğunu varsaymıştır. Çok yanlı hukuki işlem olduğu görüşü uyarınca ise; kararın meydana gelme biçimini temel almakta, kararın verilişinde esas kabul edilen farklı bireylerce yapılan irade beyanlarının varlığıdır. Karar, söz konusu farklı farklı irade beyanlarının belirli bir teklif istikametinde bütünleşmesinden meydana gelmektedir. Söz konusu birden fazla irade beyanı olmaması durumunda, karar da olmayacaktır (Taş ve Şanlı, 2007: 47).

2.2.1. Tanımı ve hukuki niteliği

Genel kurul kararlarının yasal içeriği ele alınırken, söz konusu kararların “*birden çok kişinin, kendilerine oy hakkı veren bir hukukî ilişki içerisinde bu hakkı kullanarak yaptıkları anlaşma*” biçiminde tanımlanması mümkündür. Öte yandan,

bahsedilen kararların oldukça genel bir bakış açısıyla iki ana ögesinin bulunduğundan söz edilebilir. İlk olarak, kararların verileceği bir kurul mevcut olmalı ve dolayısıyla söz konusu kurulda oy kullanma hakkına haiz üyelerinin, usule uygun edilmiş bir teklif durumunda irade beyanlarının benzer istikamette belirmesi gereklidir (Paslı, 2011: 167-172).

Kararların tümünün söz konusu biçimde alınmasının ardından, genel kurul kararının, vassının sınırlarını da belirlemek uygun olacaktır. Genel kurul kararları, yasal netice oluşturma hedefine dair ortaklık irade beyanı olması hasebiyle de bir hukuki işlem niteliğinde değerlendirilebilir. Söz konusu kapsamda, genel kurul kararlarının; *“usulüne göre verilmiş bir teklif hakkında, genel kurulda yapılan oylama sonucunda meydana gelen ve esas itibari ile iç ilişkide ve istisnaen dışarıya karşı hukukî bir sonuç sağlanması amacına yöneltilmiş ortaklık irade beyanı”* biçiminde tanımlanması mümkündür (Karşlıoğlu, 2007: 72).

Buna göre, Türkiye için genel kurul kararlarının hukuki işlem özelliğine haiz bulunduğu tartışmasıdır. *“Hukukî sonuç doğurmaya yönelik irade açıklamaları”* biçiminde ifade edilebilen hukuki işlem; *“bir ya da birkaç kişinin, bir hakkın ya da bir hukukî ilişkinin kurulması, kaldırılması veya değiştirilmesi gibi bir hukukî sonuç doğurmaya yönelen irade beyanı”* biçiminde de açıklanabilmektedir (Canbolat, 2012: 61-64).

Hukuki işlem olgusunun en mühim ögesini oluşturan irade beyanı; yasal düzenin genel çerçevesi dâhilinde kimi zaman yalnız başına, kimi zaman da öteki ögeler ile beraber istenen yasal neticeleri oluşturan, hukuki işlemin ana kurucu ögesidir. İrade beyanı, *“bir kişinin bir hakkı veya hukukî ilişkiyi kurma, değiştirme veya ortadan kaldırma iradesini, dış dünyaya bildirmesi veya bunu doğrudan doğruya icra ederek yürürlüğe koyması”* biçiminde ifade edilebilir. İrade beyanı, açık şekilde yapılabileceği gibi zımnen de yapılabilir. Hukuki işlemin bir başka ögesi de yasal neticenin mevcudiyetidir. İrade beyanının, kendi mahiyetinde bulunan söz konusu yasal neticeye yönelmiş bulunması da gereklidir. Hukuki işlemin üçüncü ögesi de; yasal düzen tarafından, yasal neticenin, yalnızca söz konusu neticeye yönelen irade beyanına bağlanmış olmasıdır. Bahsi geçen bağlamda, öngörülen yasal neticenin, yasal zeminde mevcut bulunabilmesi için, iradenin yasada ifade edildiği ya da taraflarca karara bağlandığı biçimde söz konusu neticeye yöneltilmesi gereklidir.

2.2.2. Genel kurul kararının oluşumu

Genel kurul kararlarının teşekkül edip yasal zeminde hüküm oluşturabilmesi için, ilgili kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre genel kurul toplantısının düzenlenmesi ve evvelden kararlaştırılan gündem dâhilinde ve teklifler istikametinde yeterli sayıya ulaşmış pay sahibi iradelerinin aynı mekânda (elektronik olsa bile) bir araya gelmesi gereklidir.

Kararların mevcudiyeti açısından ilk önce usulüne uygun teşekkül etmiş bir genel kurulun mevcut olması gerekli olup, bu genel kurulun da karar vermek üzere toplantı gerçekleştirmesi zorunludur. Pay sahiplerinin kanun koyucunun aradığı şekilde (örneğin çağrı prosedürünün tamamlandığı, toplantı gündeminin ilan edildiği vd.) bir araya gelmelerinin yanı sıra hazirun cetvelinin düzenlenmesi, (gerekli ise) hükümet komiserinin hazır bulunuşu, bir teklif konusunda pay sahiplerinin oylarının benzer istikamette bulunması ve oylama neticesinin belirlenmesi hususları bir genel kurulun kararının mevcudiyeti bakımından gerekli koşullar niteliğinde ele alınmalıdır (Sarıkaya, 2021: 426-427).

Genel kurul kararlarının ortaya çıkması açısından, ilk olarak bir genel kurulun mevcudiyeti şarttır. Türkiye için, anonim şirketlerde yasal olarak bir toplantı gerçekleştirilmeksizin genel kurul kararlarının verilmesi imkân dâhilinde bulunmamaktadır. Anonim şirketler bakımından bütün pay sahipleri yazılı katılım gösterse dahi genel kurul toplantısı gerçekleştirilmeden geçerli genel kurul kararlarının teşekkül etmesi olanaklı değildir.

TTK m. 414'e göre¹², bir genel kurulun mevcudiyeti açısından, belirli bir zaman ve mekânda, belirli bir gündeme uygun şekilde genel kurulun gerçekleştirilmesini mümkün kılmak üzere yetkili organ ya da bireylerce pay sahiplerine çağrıda bulunulması şarttır. Çağrı yapılmaksızın gerçekleştirilen genel kurul toplantısı neticesinde, TTK m. 416 hükmü mahfuz kalmak şartıyla, yasal bir genel kuruldan bahsedilemez.

---

¹² “(1) Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir. (2) Sermaye Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrası hükmü saklıdır.”

TTK m. 417'ye göre, hazirun cetvelinin düzenlenmesi genel kurul kararlarının geçerlilik koşulları dâhilinde sayılmıştır. Hazirun cetveli, esas itibariyle, genel kurul toplantısının mevcudiyeti açısından zorunlu olan toplantı yeter sayısını belirlemek ve bu bağlamda toplantıya katılım gösteren pay sahibi sayısını kayıt altına alarak, pay sahiplerinin haiz olduklarını oyu tespit etmek hedefiyle düzenlenmektedir. Ayrıca, hazirun cetveli, kurul kararlarının geçerli biçimde verilip verilmediğinin denetiminde elverişli bir kanıt teşkil etmektedir. Bu sebeple, TTK m. 417/2'ye göre¹³, hazirun cetvelinin toplantı tutanağına iliştirilmesi, verilen genel kurul kararlarının bir geçerlilik koşulu olarak belirlenmiştir.

Hazirun cetvelinin hiç ya da gerektiği biçimde düzenlenmemiş olması, genel kurulun ve verilen kurul kararlarının mevcudiyetinden ziyade geçerliliğine etki edecektir. Böylece, hazirun cetvelinin asla düzenlenmediği hallerde, bir genel kurul ve ona bağlı kurul kararlarından söz etmek mümkün olamayacaktır. Bununla beraber, toplantı tutanağında hazirun cetveli mahiyetine yer verildiğinde, iptal edilebilirlikten bahsedilemeyecektir.

Anonim şirket genel kurulunda kararların oluşabilmesi için ilk önce bir genel kurul olmasının yanı sıra, oy verme hakkına haiz ortakların, şirket işleriyle alakalı bir teklif konusunda iradelerinin aynı istikamette bütünleşmesi de gereklidir. Söz konusu kapsam dâhilinde oy verecek ortaklara ek olarak, görüşülecek bir teklifin mevcudiyeti de kararların oluşumu açısından mecburidir. Anonim şirketlerde pay sahibinin oy verme hakkı, genel kurul kararlarının oluşmasına dâhil edilerek şirketin yönetimi, temsili, organizasyonu ve denetimi hususlarında etkin olma yetkisi biçiminde ifade edilebilir. TTK m. 618'e göre¹⁴, genel kurulda oy hakkından şahsen ya da temsilciler vasıtasıyla yararlanılması gereklidir. Netice itibariyle; genel kurul kararlarının oluşumu için, bir genel kurul toplantısında ilgili kanuna ve esas

---

¹³ “Yönetim kurulu, kayden izlenmeyen paylar ile ilgili olarak genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken, senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmühaber sahipleri için pay defteri kayıtlarını dikkate alır.”

¹⁴ “(1) Ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibarı değerine göre hesaplanır. Şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her yirmibeş Türk Lirası bir oy hakkı verir. Ancak, şirket sözleşmesi ile birden fazla paya sahip ortakların oy hakları sınırlandırılabilir. Ortak, en az bir oy hakkını haizdir. Şirket sözleşmesinde açıkça düzenlenmişse yazılı oy da verilebilir. (2) Şirket sözleşmesi oy hakkını, itibarı değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirleyebilir. Bu hâlde en küçük esas sermaye payının itibarı değeri, diğer esas sermaye paylarının itibarı değerleri toplamının onda birinden az olamaz. (3) Oy hakkının esas sermaye paylarının sayısına göre belirlenmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmü aşağıdaki hâllerde uygulanmaz: a) Denetçilerin seçimi. b) Şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetçi seçimi. c) Sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi.”

sözleşmeye uygun yapılan bir teklif ile alakalı oy hakkına haiz ortakların, oylarını beyan etmeleri ve söz konusu beyanın genel kurul başkanlığına erişmesi gereklidir.

TTK m. 620/1'e göre¹⁵, anonim şirketlerde, genel kurul kararlarının yasal mevcudiyeti, bir diğer ifadeyle netice yaratacak biçimde belirmesi için üzerinde karara varılacak hususla alakalı bir oylama gerçekleştirilmesi zaruri olmakla birlikte, oylamanın neticesinin de belirlenmesi ayrıca gereklidir. Oyların saptanmasından kastedilen; bir teklif konusunda kullanılan oyların sayımının yapılmasıyla oylanan teklifin kabulüne/reddine karar verilmesidir. Genel kurul kararları, oylama neticesinin saptanmasının ardından tutanak altına alınıp, yasal çerçevede netice yaratacak duruma ulaşmaktadır.

2.2.3. Genel kurul kararlarının türleri

Genel kurul kararları, kararları veren genel kurulun özelliği göz önünde tutularak olağan-olağanüstü biçiminde ayrılabilir.,

i) Olağan Genel Kurul Kararları

TTK m. 617'ye göre¹⁶, olağan genel kurul toplantısı anonim şirketlerde her hesap dönemi bitiminde üç ay dâhilinde gerçekleştirilmektedir. Senede bir kez gerçekleştirilmesi gereken olan bu toplantı türünün, senede 2 kez gerçekleştirilmesi de kuramsal olarak olanaklıdır.

Olağan genel kurul toplantısının daveti¹⁷, yapılışı¹⁸, toplantı yeri¹⁹ ve gündemi²⁰ kanunda açıkça belirtilmiştir (Diren, 2018: 50-51). Olağan genel kurul kararları, yasal zeminde belirtilen toplantı ve karar yeter sayılarının mevcudiyetiyle

¹⁵ “Kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır.”

¹⁶ “(1) Genel kurul müdürler tarafından toplantıya çağrılır. Olağan genel kurul toplantısı, her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içinde yapılır. Şirket sözleşmesi uyarınca ve gereklikçe genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır. (2) Genel kurul, toplantı gününden en az onbeş gün önce toplantıya çağrılır. Şirket sözleşmesi bu süreyi uzatabilir veya on güne kadar kısaltabilir. (3) Toplantıya çağrı, azlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, öneriler, çağrısız genel kurul, hazırlık önlemleri, tutanak, yetkisiz katılma konularında anonim şirketlere ilişkin hükümler, Bakanlık temsilcisine ilişkin olanlar hariç, kıyas yoluyla uygulanır. Her ortak kendisini genel kurulda ortak olan veya olmayan bir kişi aracılığıyla temsil ettirebilir. (4) Herhangi bir ortak sözlü görüşme isteminde bulunmadıkça, genel kurul kararları, ortaklardan birinin gündem maddesi ile ilgili önerisine diğer ortakların yazılı onayları alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm ortakların onayına sunulması kararın geçerliliği için şarttır.”

¹⁷ TTK m. 617

¹⁸ TTK m. 617/3

¹⁹ TTK m. 409/3

²⁰ TTK m. 413

verilmelidir. Kanun koyucu tarafından belirlenen yeter sayılar, esas sözleşme ile hafifletilemez. Ayrıca olağan genel kurul kararları, bütün pay sahipleri bakımından, toplantıya katılım göstermeseler bile, geçerlidir (Pulaşlı, 2013: 892).

ii) Olağanüstü Genel Kurul Kararları

Olağanüstü genel kurul belli bir periyodu bulunmayan, şirket açısından gereklilik durumunda ya da zaruri nedenler belirlediğinde gerçekleştirilen ve gündemi toplantı düzenlenmesini gerekli kılan nedenlere dayanan toplantıdır.

TTK m. 409/2'ye göre²¹, genel kurul, olağan genel kurul toplantısından bağımsız şekilde daima olağanüstü toplantı gerçekleştirebilir. Mecburi ve acil nedenlerin mevcudiyeti durumunda denetçiler ve yönetim kurulunca genel kurul, olağanüstü toplantıya davet edilebilir. Gündemi yasada belirtilmemiş olan olağanüstü genel kurulun, çağrısını yapan organ, gündemi saptar ve gereksinim olan her hususta olağanüstü genel kurul gündemi oluşturulabilir.

2.2.4. Genel kurul karar nisapları

TTK m. 418'e göre²² genel kurul, TTK'da veya esas sözleşmede öngörülmedikçe, özel durumlarda pay sahiplerinin veya temsilcilerinin ¼'ünün katılımıyla toplanabilir. Bu nisaba toplantı sırasında ulaşılır. İlk toplantıda nisap sağlanamaması durumunda ikinci toplantıda nisap aranmaz.

Kararlar, kural olarak hazır bulunan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin yarısından bir fazlasının oyu ile alınır. Ancak özel durumda farklı nisaplar belirlenmesi de mümkündür. Örneğin, TTK'da veya esas sözleşmede aksine hüküm yoksa, esas sözleşme tadili kararları, sermayenin en az ½'si ve mevcut pay sahiplerinin oylarının yarısından fazlasının alması gerekir. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamazsa ikinci toplantı en geç bir ay içinde yapılır. Karar nisabı şirket sermayesinin 1/3'ü oranında uygulanır. Nisap veya nispi çoğunluğu azaltan hükümler geçersizdir (TTK m. 421/1).

---

²¹ "Gerektiği takdirde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır."

²² "(1) Genel kurullar, bu Kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır. İlk toplantıda anılan nisaba ulaşılmadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz. (2) Kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir."

Aşağıda belirtilen esas sözleşme değişikliği kararları, şirketin sermayesinin tamamına sahip pay sahipleri veya temsilcileri tarafından alınacaktır:

a) Bilanço zararının karşılanması amacıyla birinci veya ikinci derecede yükümlülük getiren kararlar (TTK 421/2-a).

b) İşyerinin yabancı ülkeye devrine ilişkin kararlar (TTK m. 421/2).

Aşağıda belirtilen esas sözleşme değişikliği kararları, en az 75/100 şirkete sahip pay sahipleri veya temsilcileri tarafından alınacaktır.

a) Faaliyet konusunun tamamen revize edilmesi (TTK m.412/3).

b) İmtiyazlı pay ihraç etmek (TTK m.412/3).

c) Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması (TTK m.412/3).

Genel kurul tarafından alınan kararlar bir tutanağa yazılır ve bu tutanağın noter tasdikli örneği ticaret siciline verilir ve ilan olunur. Tutanaklar ayrıca şirketin internet sitesinde ilan edilir (Diren, 2018: 92-96).

2.3. Genel Kurul Kararının Hükümsüzlük Halleri

TTK m. 423'e göre²³, genel kurulda verilen kararlar, toplantıda hazır bulunup olumlu veya olumsuz oy veren, çekimser olan ve toplantıya katılmayanları bağlayıcı nitelikte olacağından ötürü, verilen kararın yasalara aykırı olması halinde kararın "hükümsüzlüğü", "geçersizliği" veya "sakatlığı" gündeme gelir. Hükümsüzlük, geniş manada; noksanlık sebebiyle hukuki işlemin daha sonra etkisiz hale gelmesi, dar anlamda ise; hukuki işlemin kurucu öğelerde noksanlık bulunması şeklinde ifade edilebilecektir.

Bir sözleşmenin, tarafların arzu ettiği yasal hüküm ve neticeleri oluşturmadığı tüm durumlarda "hükümsüzlük" kavramından bahsedilebilir. Hukuki işlemdeki noksanlığın veya sakatlığın şiddetine uygun olarak hükümsüzlük; yokluk, kesin hükümsüzlük²⁴, iptal ve askıda hükümsüzlük olguları yardımıyla izah edilir (Turanlı, 2013: 940-941).

---

²³ "Genel kurul tarafından verilen kararlar toplantıda hazır bulunmayan veya olumsuz oy veren pay sahipleri hakkında da geçerlidir."

²⁴ butlan

2.3.1. Yokluk

Bir hukuki işlemin kurucu öğelerinden ötürü noksan bulunması durumunda, bahsedilen işlem gerçekleşemez ve hukuki işlem yok hükmündedir. Sözleşmeler bakımından ise, sözleşmenin kurucu öğelerini oluşturan karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarının olmaması durumunda sözleşme gerçekleşemez, yok hükmünde kabul edilir (Okyar, 2021: 31). Söz konusu noktada, yokluk sözleşmenin oluşturulmasını ilgilendiren bir olgudur. Kurucu öğeleri ihtiva etmeyen bir sözleşme oluşamaz. Bir hukuki işlemin yok hükmünde olduğu, tüm ilgililer tarafından ileri sürülebilir (Çam, 2022: 40). Yokluk, taraflarca öne sürülme dahi, hâkim bunu re'sen dikkate alır. Bir hukuki işlemin oluşabilmesi bakımından gereken kurucu özellikteki öğelerin ilgili kanunda belirtilen emredici kurallara uygun olarak mevcut olması gereklidir. Söz konusu kurucu unsurlarının bulunmaması halinde, hukuki işlemin kurucu öğeleri tamamlanmış olmayacağından ötürü hukuki işlem şekil açısından gerçekleşemeyecektir, yani “yokluk” ortaya çıkacaktır. O sebeple yok hükmündeki bir hukuki işleme dair ek bir beyana ya da davaya mahal bulunmayacaktır (Demir, 2020: 25). Her ne kadar ilgili kanunda yokluk olgusuyla ilgili hususi bir düzenleme bulunmasa da, “yokluk” olgusunun yer aldığı kanun maddeleri mevcuttur: “genel kurul kararının yok kabul edildiği durumlar”²⁵ ve “iptal davasıyla beraber yokluk ve butlanın tespitine dair dava açabilmesi”²⁶. Genel kurul kararlarında yokluk olgusu, kararın oluşumu esnasında usule ilişkini kural ihlallerinin bulunması halinde de gündeme gelir.

TTK m. 445 ve m. 446’ya göre aykırılık ihtiva edebilecek ve süresi dahilinde dava açılrsa bile iptal edilme olasılığı oldukça yüksek genel kurul kararları, nihayetinde geçerli kararlar niteliği taşımaktadır. Süresi dâhilinde iptal davası açılmazsa, söz konusu kararlar varlıklarını devam ettirirler. Öte yandan, TTK m. 447/1’de bahsedilen belirli durumlarda²⁷ genel kurul kararının yokluğundan söz edilebilmektedir. Kanun koyucu, belirli koşulların varlığına ya da yokluğuna özel önem vermiş ve hiç tereddütsüz biçimde bunları içeren Genel Kurul kararlarının en

---

²⁵ TMK m. 83/3

²⁶ SerPK m. 92/1-b

²⁷ “Genel kurulun, özellikle; a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.”

baştan yokluğunun saptanmasını hükme bağlamıştır.

2.3.2. Butlan

Bir hukuki işlemin kurucu öğeleri tamam bulunmakla birlikte, kamusal düzeni alakadar eden koşullar tamamlanmamış durumdaysa hukuki işlem batıl olur. Batıl işlemler başlangıçtan beri geçersizdir, hiçbir hukuki netice yaratmaz ve zaman içerisinde geçerli olamaz. 6098 sayılı Borçlar Kanunu m. 27'e göre; "*kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler*" butlana tabi olur (Çam, 2022: 49).

Butlan neticesinin yaratılabilmesi için, butlan yaptırımının yasada net biçimde bulunması ya da hükmün hedef ve manasından söz konusu neticenin net biçimde anlaşılması gereklidir (Demir, 2020: 19).

Aynen yoklukta olduğu şekilde butlan hükümleri de kesindir. Yasal halleri butlandan tesir gören her şahıs, batıl olan işleme dayalı biçimde hak sahibi şahıslara yönelik butlanı öne sürebilir. Butlan hükümleri otomatik şekilde oluşur, yani butlanı dava etmek zorunlu değildir. Ancak alakalı taraflar dilerlerse butlanın tespit edilmesi için dava açabilirler. Tekrar yokluk durumundakine benzer şekilde açılan bir davada, taraflar ileri sürmese dahi hâkim, dosyadan öne çıkan butlan nedenlerini re'sen dikkate almak mecburiyetindedir. Zira butlan yaptırımı prensip gereği kamu yararı düşüncesiyle ile tasarlanmıştır (Okyar, 2020: 38).

"Butlan" olgusu farklı biçimlerde isimlendirilmiş olup, TMK'da "*mutlak butlan*", TBK'da "*kesin hükümsüzlük*", TTK'da ise "*butlan*" ve "*bâtıl*" tanımları yapılmış, ancak terim bakımından kesinlik elde edilememiştir. eTTK döneminde genel kurul kararlarının butlanı konusu ayrı şekilde düzenlenmemiştir. Fakat, genel kurul kararlarının sayal işlem niteliği sebebiyle genel hükümlere başvurularak hukuki işlemlerin butlanına dair hükümlerin genel kurul kararlarının butlanına yönelik biçimde de uygulanabilirliği kabul görmekteydi. 6102 Sayılı TTK m. 447'ye göre, anonim şirketlerin genel kurul kararlarına özel butlan nedenleri düzenlenmiştir (Pulaşlı, 2013: 894-895).

2.3.3. İptal

Bu hükümsüzlük durumunda, hukuki işlemin geçerliliğini etkileyen sakatlığı ortadan kaldırarak, işleme geçerlilik kazandırmak ya da sakatlık sebebiyle işlemi

mutlak şekilde hükümsüz kılmak olanaklıdır. İptal edilebilirliğin türlü formları mevcuttur. İptal durumlarının müşterek niteliği; hakkı muhafaza edilen tarafa bir iptal hakkının verilmiş oluşudur. Söz konusu haktan, irade beyanı ya da dava yoluyla yararlanmak mümkündür (Demir, 2020: 32). Genel itibariyle iptal ve butlan nedenleri arasındaki ayrım şöyle açıklanabilir: Bir işlemdeki sakatlık durumu, genel menfaatler dengesinin ihlalinin gündeme getirebilecek özellikte ise, butlandan bahsedilebilir. Şayet, söz konusu sakatlık hususi menfaatler dengesini bozacak özelliğe sahipse, işlemin mevcudiyetini sürdürülüp sürdürmeyeceği tarafın iradesine dayalıdır ve iptal yaptırımından bahsedilebilir. İptale dair hukuki işlemlerde hükümsüzlük olgusundan söz edilebilmesi, ilgili bireyin iptal hakkından dava yoluyla istifade etmesi halinde mümkündür. Butlan halindekinin tersi şekilde hâkim, iptal durumlarını re'sen ele alamamaktadır (Yavuz, 2020: 11-12).

Butlan, bir itirazdır. İptal hakkından faydalanılması zamana bağlıdır. Butlanın yalnızca tespiti talep edilebilir, fakat iptal davası bir tespit davası niteliğinde görülemez, inşaî bir davadır. İptal davası sadece belirli şahıslarca açılabilir, butlan davası ise ilgililer tarafından açılabilmektedir (Okyar, 2021: 77-80).

Kanun koyucu genel kurul kararlarının iptali sebepleri arasında, genel kurul kararının kanuna aykırı olması halini düzenlemiştir. Kanuna aykırılık ile sadece TTK değil, tüm yasal mevzuat kastedilmektedir. Kanunda bu şekilde bir düzenleme yapılması birçok tartışmalara neden olmuştur. Zira, kanun hükümleri emredici, tamamlayıcı yedek ve yorumlayıcı yedek hükümler şeklinde üç türlü olabilir (Doğan, 2017: 184-189). Emredici hukuk kurallarına aykırılık halinde mutlak butlan söz konusu olacakken, yedek hukuk kurallarının taraflarca aksinin kararlaştırılması mümkündür. Bu nedenle, genel kurul kararlarının mutlak butlanla batıl olmasının, emredici hukuk kurallarına aykırı olsa dahi müeyyidenin mutlak butlan değil, iptal edilebilirlik olduğu ileri sürülmüştür (Ortaç ve Al Kılıç, 2018: 234).

Kanunun bu düzenlemesini irdelerken mutlak butlan ve yokluk hakkında yapılan açıklamalar esas alınmalıdır. Bu kapsamda hukuken yok hükmünde olmayan ve batıl sayılmayan, ancak kanunun bazı hükümlerine aykırı olan genel kurul kararlarını iptal edilebilirlik yaptırımına bağlamak gerekecektir. Buna bir örnek verilebilir: Genel Kurul toplantı çağrısının nama yazılı pay sahipleri ile bir pay senedini şirkete tevdi ederek adresini bildiren hamile yazılı pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektupla yapılması kanun koyucu tarafından düzenlenmişken, bu çağrının

adi mektupla yapılması halinde, bu şekilde yapılacak genel kurulda alınacak kararların yaptırımının iptal edilebilirlik olduğu kabul edilmektedir. TTK m. 445'e göre, esas sözleşmeye aykırı olma hali, genel kurul kararları bakımından kural niteliğinde iptal nedenidir (Yıldırım, 2019: 129).

Esas sözleşmenin mahiyeti, sözleşmede yer alması mecburi hususlar, öngörülmesi şartıyla esas sözleşmede yer alması mecburi hususlar ve ihtiyari hususlar biçiminde 3 kısımda ele alınabilecektir. TTK m. 445'e göre, esas sözleşmede yer alması mecburi hususlar, esas sözleşmenin geçerlilik kazanması bakımından zaruri hususlardır. Öngörülebilirliği şartıyla esas sözleşmede yer alması zaruri hususların ise esas sözleşmede yer almaları mutlak surette mecburi olmayıp, geçerli olabilmeleri esas sözleşmede bulunmalarına dayalı olan hususlardır. İhtiyari hususlar ise, esas sözleşmeye eklenebilen fakat eklenmese dahi diğer bir hukuki işlem formu dâhilinde geçerli olabilen hususlardır (Çam, 2022: 57).

TMK m. 2'ye göre, "*Herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır*". Hakkın kötüye kullanılması ise dürüstlük kuralının ihlal edilmesi olup, yasal düzen böylesi bir ihlale müsaade etmez. Bir hak kötüye kullanılmasından bahsedebilmesi için, yasal düzen tarafından sağlanan bir hakkın mevcudiyeti ve bu hakkın dürüstlük kuralına aykırı şekilde kullanıldığının net biçimde belirlenmesi gereklidir (Demir, 2020:105). Ayrıca hakkın kötüye kullanımından söz edebilmek için hakkın dürüstlük kuralına uygun belirlenen kapsamı, sınırı aşarak kullanımı bahis konusu olmalıdır (Moray, 2016: 134-135).

2.3.4. Askıda hükümsüzlük

Kurucu öğeleri tamam durumdaki bir hukuki işlemin hüküm içermesi için bir öğeyle tamamlanması gerekiyorsa burada askıda hükümsüzlükten (noksanlık) bahsedilebilir. Söz konusu durumda ya tamamlayıcı öğe gerçekleşecek ve işlem hüküm içerecek ya da ögenin gerçekleşmeyeceği net olarak anlaşılacak ve işlem tümünden hükümsüz olacaktır. Sınırlı ehliyetlilerin işlemleri, yetkisiz temsilcinin işlemleri, geciktirici şarta dayalı işlemler ve tasarruf yetkisi olmadan gerçekleştirilen tasarruf işlemleri, askıda geçersizlik durumu örneklerindedir (Çam, 2022: 70).

Bir hukuki işlemin kurucu öğelerinden eksiklik bulunmadığı hâlde geçerlilik şartlarında kimi eksikliklerin olması halinde, emredici hükümler ile bahsedilen eksikliklerinin sonra tamamlanabilmesine imkân sağlanmış ise, söz konusu hukuki

işlem geçerlilik kazanacak olup, eksikliğin tamamlanıp tamamlanmadığının muğlak bulunduğu dönem içinde ise hukuki işlem “askıda hükümsüz” olacaktır. Eksiklik tamamlandığı zaman veya tamamlanmayacağı kesinleştiğinde ise askıda durum sonlanmış olacaktır. Ortaklıklar hukuku açısından ise; yokluk veya butlan yaptırımına tâbi bulunmayan, hukuki geçerliliğe sahip genel kurul kararlarının tam olarak hüküm yaratabilmesi amacıyla kimi şartların arandığı durumlarda askıda hükümsüzlükten bahsedilebilecektir. Aranılan şartların yerine gelmesi veya getirilmesi halinde karar tümünden geçerli duruma gelecek, yerine getirilmediği takdirde ise geçerliliğini yitirecektir, geçen süre içerisinde ise genel kurul kararları askıda hükümsüzdür (Demir, 2020: 30).

TTK m. 454/1’e göre²⁸, sermayenin artırılmasına dair kararlarda belli koşullarda imtiyazlı pay sahiplerinin onay kararı olmaksızın uygulanamayacağı düzenlemesi askıda hükümsüzlük durumuna örnek teşkil edebilecektir. Askıda hükümsüzlük tespit ya da itiraz davası yoluyla öne sürülebilmesinin yanı sıra, hâkim tarafından re’sen de göz önünde tutulabilecektir (Akkale, 2013: 38-39).

---

²⁸ “Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin artırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin artırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz.”

3. ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARLARI ÇERÇEVESİNDE DÜRÜSTLÜK KURALI

3.1. Genel Olarak Dürüstlük Kuralı

Dürüstlük kuralı, temel olarak, insanların dürüstlük ve doğruluk prensiplerine uymaları gerektiği ilkesidir. Bu kural, bir kişinin başkalarıyla etkileşime geçtiği her durumda, doğru, adil ve dürüst bir şekilde davranmasını gerektirir (Atasoy ve Bilgin, 2019: 111-112).

Dürüstlük kuralı, insanlar arasındaki etkileşimlerde güvenin korunmasına yardımcı olur. Dürüstlük, insanlar arasındaki ilişkilerin sağlıklı ve sürdürülebilir olmasını sağlar. Ayrıca dürüstlük, bireylerin kendileriyle barışık ve vicdanlarının rahat olmasını sağlar. Dürüstlük kuralı, iş dünyası, politika, sosyal hayat ve kişisel ilişkiler gibi birçok alanda uygulanabilir. Bu ilke, insanlar arasındaki adaletin, saygının ve sevginin korunmasına yardımcı olur (Dinç, 2016: 141-143).

Hukuki ilişkilerin kapsamı hakkındaki hükümler, TMK m.2’de “*dürüst davranma*” başlığı altında yer almaktadır: “*Her birey, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılması, hukuk düzeni tarafından korunmaz.*” TMK m.2’de, hukuk düzeninin kişilere tanıdığı tüm hakların kullanımında dikkate alınması ve uyması gereken iki genel ilke belirtilmektedir: dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı. Hukuk düzeni, her bir hak için kullanım koşullarını ve şeklini özel olarak düzenlemiştir. Ancak, hayatın sonsuz olasılıklarının önceden tahmin edilememesi ve en küçük ayrıntılara kadar düzenlenememesi nedeniyle, tüm hakların kullanımında genel bir sınırlama getirme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, bu bağlamda uyulması gereken genel kurallar olarak karşımıza çıkmaktadır (Oğuzman ve Barlas, 2003: 168).

Esasen, dürüstlük kuralı ile hakkın kötüye kullanılması yasağı arasındaki sağlam ilişki reddedilemez. Çoğu halde, dürüstlük kuralına tezat bir davranışın saptanması, bir hakkın kötüye kullanıldığı gerçeğinin de saptanması anlamına

gelecektir. O sebeple, belli hallerde bu iki kurumun beraberce uygulanması ve her ikisinin de dikkate alınarak çözüme erişilmesi normaldir. Bunun yanı sıra, her iki kuralın da aynı uygulama alanına sahip bulunduğunu iddia etmek mümkün olmayacaktır. Bilhassa dürüstlük kuralı, sonraki zamanlarda yalnızca hakların kullanımını ve borçların yerine getirilmesinde uygulanması gereken bir kuralın haricinde fonksiyonlar edinmiş, yorumlama ve tamamlama prensibi niteliğinde de rol almaya başlamıştır (Akyol, 2006: 15-27). Gerçekten de söz konusu husustan yola çıkarak dürüstlük kuralının uygulama alanının, yasa hükümlerinin ve hukuksal münasebetlerin içeriğinin tamamlanması ve yorumlanması olduğu; hakkın kötüye kullanılması yasağının yasal hükümlerin bireysel vakalardaki uygulamalarının denetimini mümkün kıldığı ve gereğinde bunları düzeltici bir fonksiyonu olduğu belirtilmektedir. Söz konusu hallerde, bahsi geçen prensiplerden bir tanesi uygulama sahası bulurken, öteki dolaysız bir etkiye sahip olmaktadır (Barlas, 2011: 191-193).

3.1.1. Dürüstlük kuralının anlamı

Dürüstlük kuralı, Roma hukukundan bugüne istifade edilen bir medeni hukuk olgusu niteliğiyle, aile babasının²⁹ davranış modelini tanımlamaktadır. Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı olgularının tarihsel geçmişleri eşzamanlı devam etmemiştir, hakkın kötüye kullanılabilmesinin kabulü ancak birkaç asır evvel mümkün olabilmıştır. Çağdaş hukuk sistemlerinde söz konusu olgular yasal uyumsuzlukları farklı açılardan değerlendirme olanağı yaratır (İpek, 2021: 567-568). Bir etik kavram olarak tanımlanan dürüstlük kuralı, adaletli ortalama bir bireyin davranış modelini ortaya koyarken; hakkın kötüye kullanılması yasağı ise yasa koyucunun faydalanılmasını hedeflediği gerçek hakkı saptamayı ve hak sahibinin bundan yararlanmasını mümkün kılar. Etik, insan davranışlarının doğru ve yanlış olup olmadığını belirleme çalışmasıdır (Demirboğa, 2018: 25-27).

Dürüstlük kuralı, insanların başkalarıyla etkileşimde bulduklarında doğru ve adil davranmalarını gerektiren bir ilkedir. Bu ilke, toplumun normları ve beklentileri açısından da önemlidir. Dürüstlük kuralının bilimsel açıklaması, ahlaki bir zorunluluk olarak kabul edildiği düşüncesine dayanır. Dürüstlük, toplumun normlarına ve beklentilerine uygun olarak davranmayı ifade eder. Bu davranış, insanların birbirlerine saygı duymalarını, güvenmelerini ve dürüst bir şekilde ilişkiler

---

²⁹ *pater familias*

kurmalarını sağlar. Dürüstlük kuralı, farklı kültürlerde de önemli bir etik değer olarak kabul edilir. Bu ilke, toplumların normlarına ve değerlerine uygun olarak değişebilir. Ancak, dürüstlük kuralı, insan davranışlarının doğru ve adil olmasını sağlayan evrensel bir ilkedir (Güzel ve Çatalkaya, 2014: 17-22).

Hakların kullanımını ve borçların yerine getirilmesi konusunda her bireyin dürüstlük kuralına uygun tavır sergilemesi gerektiğini bildiren Medeni Kanun, dürüstlük kuralını tanımlamayıp, bu konuyu mahkeme kararlarına bırakmıştır.. Bu sayede, zamanla farklı anlayışlar bağlamında dürüstlük kuralının değişkenliği haiz bulunması mümkün kılınmıştır. Dürüstlük kuralı, her bireyin riayet etmesi gereken objektif ve genel bir kuraldır (Akyol, 2006: 11-13). Bu açıdan, dürüstlük kuralı; bireylerin buldukları hukuksal münasebetlerde, namuslu, dürüst, ahlaki ve öteki bireylerde tesis edilen güvene uygun biçimde davranmalarını belirtir. Böylece, belirli bir hukuksal münasebette dürüstlük kuralına uygun tavır; toplumdaki namuslu, dürüst ve ortalama zekâyâ sahip bir bireyin, genel doğruluk, ahlak ve müşterek güven temellerine uyan davranış şeklidir. Dürüstlük kuralına uyan böylesi davranışın saptanmasında, toplumun geçerli genel ahlak kuralları, güncel adetler ve uygulamalar, davranışın bahis konusu bulunduğu hukuksal münasebetlerin içeriği ve amacı da göz önünde tutulacaktır (Tok, 2015: 241-243).

3.1.2. Dürüstlük kuralının uygulama alanı

Dürüstlük kuralı, insanlar arasındaki etkileşimlerde dürüstlük ve doğruluk prensiplerine uymayı gerektiren bir ilkedir. Bu kural, insanların birbirleriyle olan ilişkilerinde güvenin korunmasına yardımcı olur ve toplumda adaletin, saygının ve sevginin sürdürülmesine katkı sağlar. Dürüstlük kuralı, felsefe, psikoloji, sosyoloji ve işletme yönetimi gibi birçok disiplinde incelenmiştir. Felsefede, dürüstlük kuralı genellikle etik kavramı içinde ele alınır ve ahlaki davranışların belirlenmesinde önemli bir role sahiptir (Barlas, 2011: 192-195).

Psikoloji alanında, dürüstlük kuralı kişilerin davranışlarını ve etkileşimlerini belirleyen temel bir faktördür. Araştırmalar, dürüstlüğün insanlar arasındaki ilişkilerde önemli bir role sahip olduğunu ve toplumsal uyumun sürdürülmesinde önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Sosyolojide, dürüstlük kuralı, insanlar arasındaki etkileşimlerde toplumsal normların belirlenmesinde önemli bir rol

oynar. Bu kural, toplumsal yapıların korunmasına ve geliştirilmesine yardımcı olur (Dal, 2020: 111-112).

Dürüstlük kuralı, insanlar arasındaki etkileşimlerde doğru, adil ve dürüst davranmayı gerektiren bir ilkedir. Bu kuralın uygulama alanı oldukça geniştir ve farklı disiplinlerde ele alınmaktadır. Hukuk alanında, dürüstlük kuralı, mahkemelerin ve hukuk sistemlerinin temel prensiplerinden biridir. Adaletin sağlanması için, hukuk sistemleri doğru ve dürüst tanıklık yapılmasını gerektirir. Ayrıca, hukuk sistemleri, yalan beyanda bulunmanın cezalandırılacağı ve doğru söylemenin ödüllendirileceği bir sistem üzerine kurulmuştur. Dürüstlük kuralı, işletmelerin müşterileriyle olan ilişkilerinde ve çalışanları arasındaki etkileşimlerinde de büyük bir rol oynar. Kaynaklara bakıldığında, dürüstlük kuralı farklı disiplinlerde incelenmiş ve anlamı tartışılmıştır. Ancak, tüm disiplinlerde dürüstlük kuralının temel anlamı insanlar arasındaki ilişkilerde doğruluk ve adil davranışın gerekliliğini vurgulamaktadır (Aslanköylü, 2009: 203-206).

TMK m. 2'ye göre, hakların kullanımı ve borçların yerine getirilmesinde dürüstlük kuralına uyan biçimde tavır sergilenmesi gerektiği belirtilmekte ve bu şekilde dürüstlük kuralının uygulama sahası, hakların kullanımı ve borçların yerine getirilmesi üzerinde vurgulanmaktadır. Dürüstlük kuralının uygulama sahasının, borçların ve hakların kaynağını ya da desteğini teşkil eden yasal sözleşmeler ve hükümler gibi hukuksal münasebetler bakımından araştırılması da imkân dâhilindedir. Böylesi bir araştırma, dürüstlük kuralının farklı biçimlerdeki işlevlerini vurgulamak adına daha makul olabilir (Altınok, 2019: 160-162).

3.1.2.1. Kanun hükümlerinin uygulanmasında dürüstlük kuralının rolü

Kanun hükümlerinin uygulanmasında dürüstlük kuralı, etik, ahlaki ve hukuki açıdan önemli bir rol oynar. Dürüstlük kuralı, genel olarak insanların dürüst davranmaları ve dürüst olmayan eylemlerden kaçınmaları gerektiği ilkesini ifade eder. Kanun hükümlerinin uygulanmasında da tüm tarafların dürüst davranması gerekmektedir. Bu kuralın rolü aşağıdaki açılardan açıklanabilir: Kanunlara uyum: Dürüstlük kuralı, kanunlara uyumun önemini vurgular. Kanunlar, bir toplumda yaşayan insanların davranışlarını düzenleyen ve belirleyen kurallardır. Kanunlar, insanların dürüst davranmalarını teşvik eder ve dürüst olmayan davranışlara karşı

yaptırımlar öngörür. Kanun hükümlerinin uygulanmasında, tüm tarafların kanunlara uymaları ve dürüst davranmaları gerekmektedir. Hukuki süreçte dürüstlük: Hukuki süreçlerde taraflar arasında dürüstlük kuralı önemlidir. Hukuki süreçler, tarafların haklarını ve yükümlülüklerini belirleyen bir süreçtir. Taraflar arasındaki dürüstlük, bu sürecin doğru ve adil bir şekilde yürütülmesini sağlar. Taraflar, haklarını ve yükümlülüklerini açık ve dürüst bir şekilde beyan etmelidirler. Adaletin sağlanması: Dürüstlük kuralı, adaletin sağlanmasında da önemlidir. Adalet, hukuka uygunluğun yanı sıra dürüst davranışları da içeren bir kavramdır. Hukuki süreçlerde dürüst davranışlar, adaletin sağlanmasına katkıda bulunur. İnsan onuru: Dürüstlük kuralı, insanların onurunu korumayı hedefler. İnsanlar, dürüst davranışlarının yanı sıra saygınlıkları ve itibarlarıyla da değerlidirler. Kanun hükümlerinin uygulanmasında da insanların onurunu korumak önemlidir (Bayer, 2020: 70-87).

Bir yasal hükmün manasının belirlenmesinde, hükmün sözü ile beraber özü de dikkate alınacaktır (MK. m.1). Hükmün özünün araştırılması bağlamında gerçekleştirilecek değerlendirmede dürüstlük kuralı temel kabul edilecektir. Esasında, bir yasal hükmün içeriğine, somut vakada uygulanması dürüstlük kuralına tezat olacak şekilde bir mana verilemez. Öbür yandan, yasal hükümler özellikleri gereğince genel, objektif ve soyut içeriklere haizdir. Bu durum, kişilere tanınan hakların da genel olarak düzenlendiği anlamına gelir. Somut olaya göre, her hakkın içeriğini hâkim tayin edecektir. Aslında, kanun hükümleri bile dürüstlük kuralının temel alınması gerektiğini belirtmiştir. TBK m. 34'e göre; "*Yanılan, yanlışlığını dürüstlük kurallarına aykırı olarak ileri süremez.*" Kanun, bir sözleşme yapılırken hata yaparak iradesi zarar gören bireye sözleşmeyi iptal etme hakkı vermiştir (TBK m. 30, m. 39).

Net bir düzenlemenin olmadığı durumlarda da dürüstlük kuralı yasal hükümlerin uygulanmasında saptayıcı olacaktır. Örneğin, MK m.718/2'de şu şekildedir: "*Arazi üzerindeki mülkiyet, kullanılmasında yarar olduğu ölçüde, üstündeki hava ve altındaki arz katmanlarını kapsar.*" Anlaşıldığı gibi, MK. m. 718 taşınmaz üzerindeki mülkiyet hakkının dikey içeriğini, sahibinin mülkiyet hakkını kullanmasında yarar görülmesi ölçüsüyle kısıtlamıştır. Mülkiyet hakkından istifade edilmesinde fayda olup olmadığı ve bu ölçü dürüstlük kuralı temel kabul edilerek saptanacaktır. Benzer bir örnek, eser sözleşmesi hükümleriyle ilgili olarak verilebilir. TBK. m.475/1'e göre; eserdeki ayıp sebebiyle yüklenicinin mesuliyetli bulunduğu

durumlarda, “*eser iş sahibinin kullanamayacağı veya hakkaniyet gereği kabul edilemeyeceği ölçüde ayıplı ya da sözleşme hükümlerine aynı ölçüde aykırı olursa*” iş sahibi sözleşmeden cayma hakkını haizdir. Bu hüküm, eser sözleşmesinde eserin ayıplı bulunması durumunda iş sahibinin sözleşmeden dönme hakkından istifade ederek sözleşmeyi geçmişe dönük tek taraflı olarak sonlandırmasının şartlarını düzenlemektedir. Söz konusu hükmün uygulanmasında; sözleşmenin içeriğini oluşturan eserin ayıplı olup olmadığının saptanmasında ve hâlihazırdaki bir ayıbın sözleşmenin geçmişe dönük tek taraflı sonlandırılmasına imkân sağlayacak düzeyde olup olmadığının belirlenmesinde dürüstlük kuralı esas alınacaktır. Emredici özellikteki hukuki kurallara tezat bir hukuki eylem ya da işleme mâni olmak için, hukuki geçerliliği haiz öteki eylemler ya da işlemler yaparak benzer sonuca erişmeye ‘kanuna karşı hile’ adı verilir. Kanuna karşı hilede, kanunen yasaklanmış bir eylemi gerçekleştirmek için dolambaçlı bir yöntem kullanılır ve yasaklanan bu eylemden kaçınılmak arzu edilir (Taşdelen, 2014: 3351-3353).

Temel olarak, kanuna karşı hilenin iki ögesi vardır. İlk olarak, hukuksal geçerliliği haiz bir işlemin ya da eylemin mevcudiyetidir. İkincisi ise, hukuksal geçerliliği haiz işlemin yapılmasıyla, yasaklanan bir neticeye dolaylı olarak ulaşılmasıdır. Kanuna karşı hile diye adlandırılan davranışlara uygulanması gerekli yaptırım hususunda farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bir görüşe göre kanuna karşı hile durumunda dürüstlük kuralına tezat davranılmakta, belli bir yasağı atlatmak amacıyla hukuksal geçerliliğe haiz eylem ya da işlem hakkı kötüye kullanılmaktadır. O sebeple, genel olarak geçerliliğe haiz hukuki eylem ya da işleme ilgili kanun maddesi uygulanmalı ve atlatılan yasaya ait yaptırım neyse, kanuna karşı hileyle edinilen neticeye de aynısı tatbik edilmelidir (Yılmaz, 2013: 1757-1759).

Diğer bir görüşe göre ise; hükmün sözü haricinde kalmakla beraber, onun özünü ve amacıyla uyumsuz olan ve kanuna karşı hile teşkil eden işlemler de alakalı hükme dolaylı olarak tezat kabul edilmektedir. Söz konusu durumda, kanuna karşı hile teşkil eden işlem, atlatılması arzu edilen kuralı dolaylı biçimde çiğnemiş varsayılmaktadır. Öz ve amacına uygun yorumlanan kuralı, dolaylı dahi olsa çiğneyen bir işlem ya da eylemin varlığı kabul edildiğinden ötürü dürüstlük kuralına ve hakkın kötüye kullanılması yasağına başvurma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (İyilikli, 2013: 256-258).

Gerçekten de günümüzde kanuna karşı hile oluşturan işlemleri, atlatılması arzu edilen yasağın kapsamını içerecek biçimde hukuksal düzenlemelerin gerçekleştirildiği gözlenmektedir. Örneğin, kanuna karşı hilenin klasik bir örneği, avukatlık yetkisine sahip olmayan bireylerin avukatlık faaliyetinde bulunmak amacıyla yaptıkları işlemlerdir. Hukuk sistemimizde mahkemeler, hakemler veya yargı yetkisine sahip öteki organlar önünde gerçek ve tüzel kişilere dair hakları savunmak ve dava etmek, adli işlemleri takip etmek, söz konusu işlemlere dair tüm belgeleri düzenlemek sadece baroda kayıtlı olan avukatlara aittir (Av.K. m.35/1). Buna karşın, bir kişi kendi haklarıyla ilgili konularda doğrudan yargı işlemlerine katılabilmektedir. Avukatlık ruhsatı bulunmayan veya avukatlık yapması yasaklanan bir kişi, Av.K. 35/1 tarafından getirilen temsil yasağını atlatmak için, bir başkasının alacağını devralarak ve alacaklı sıfatıyla dava veya icra takip işlemlerini yürütmektedir. Bu tür işlemler, kanuna karşı hile olarak kabul edilebilecek şekilde, doğrudan kanun hükümleri tarafından da men edilmiştir. Öyle ki, Av.K. m.63/3'e göre; *“Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı yoldan alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.”* Bu hüküm sadece bir ceza yaptırımını öngörmesine rağmen, bu hüküm kapsamındaki işlemlerin TBK m. 27'ye göre³⁰ geçersiz kabul edilmesi de gerekmektedir (Dural ve Sarı, 2022: 185-186).

3.1.2.2. Hukuki işlemlerde dürüstlük kuralının uygulanması

Dürüstlük kuralı, insanlar arasındaki etkileşimlerde doğru, adil ve dürüst davranmayı gerektiren bir ilkedir. Bu kuralın uygulama alanı oldukça geniştir ve farklı disiplinlerde ele alınmaktadır (Uçaryılmaz, 2018: 336). İşletme yönetimi alanında, dürüstlük kuralı, işletmelerin müşterileriyle olan ilişkilerinde ve çalışanları arasındaki etkileşimlerinde büyük bir rol oynar. İşletmelerin dürüst olmaları, müşterilerinin güvenini kazanmalarına ve uzun vadede başarılı olmalarına yardımcı olur. Ayrıca, işletmelerin dürüst davranmaları, rekabetçi bir iş ortamında itibarlarını korumalarına ve yasal yükümlülüklerini yerine getirmelerine yardımcı olur (Demirboğa, 2018: 25-27). Hukuk alanında, dürüstlük kuralı, mahkemelerin ve

³⁰ *“Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur.”*

hukuk sistemlerinin temel prensiplerinden biridir. Adaletin sağlanması için, hukuk sistemleri doğru ve dürüst tanıklık yapılmasını gerektirir. Ayrıca, hukuk sistemleri, yalan beyanda bulunmanın cezalandırılacağı ve doğru söylemenin ödüllendirileceği bir sistem üzerine kurulmuştur. Hukuki işlemlerde dürüstlük kuralı, tarafların işlemlerinde doğru ve adil davranmalarını gerektiren bir ilkedir. Bu kuralın uygulanması, hukuk sistemlerinin temel prensiplerinden biridir ve hukuki işlemlerin geçerli olabilmesi için önemlidir. Borçlar Hukuku açısından, dürüstlük kuralı, sözleşme yaparken tarafların birbirlerine gerçekleri tam ve doğru bir şekilde bildirmelerini gerektirir. Tarafların sözleşme şartlarını açıkça belirtmeleri, karşılıklı anlaşmayı sağlamak için önemlidir. Ayrıca, tarafların, sözleşme şartlarına uymaları ve işlemlerinde dürüst davranmaları, sözleşmenin geçerliliğini koruması için önemlidir. Fikri Mülkiyet Hukuku açısından, dürüstlük kuralı, patent başvurularında ve marka tescillerinde doğru bilgi verilmesini gerektirir. Patent başvurularında, icat edilen ürünün ve sürecin açıkça belirtilmesi ve önceden başka birinin patenti alıp almadığının kontrol edilmesi gerekmektedir. Marka tescillerinde ise, markanın başkasına ait olup olmadığının araştırılması ve açıkça belirtilmesi önemlidir (Güloğlu, 2020: 1-4).

3.1.3. Dürüstlük kuralının hakkın kötüye kullanılması yasağı bağlamında ele alınması

Hakkın kötüye kullanılması yasağı, hukuk sistemlerinde önemli bir prensiptir ve bir kişinin sahip olduğu hakkı, kötüye kullanarak başka bir kişinin hakkını zedelemesini engeller. Bu prensip, birçok ülkede anayasal koruma altında yer alır ve kişilerin haklarının korunması için önemlidir. Hakkın kötüye kullanılması yasağı, özellikle Fikri Mülkiyet Hukuku ve Rekabet Hukuku gibi alanlarda sıkça kullanılır. Örneğin, bir şirketin bir başka şirketin ticari markasını kötü niyetli bir şekilde kullanması, hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edilir (Kaya, 2022: 484-486). Hakkın kötüye kullanılması yasağı, ayrıca kişisel haklar ve özgürlükler için de geçerlidir. Hakkın kötüye kullanılması yasağı, hukuk sistemlerinin temel prensiplerinden biridir ve tüm hukuk alanlarında uygulanabilir. Bu prensip, kişilerin haklarının korunmasını ve adaletin sağlanmasını sağlar. Ancak, hakkın kötüye kullanılması yasağı, bazen uygulanması zor bir prensip olabilir ve hakların korunması ile özgürlükler arasında denge sağlanması gerekebilir. Özetle, hakkın kötüye kullanılması yasağı, bir kişinin sahip olduğu hakkı, başka bir kişinin hakkını

zedeleyecek şekilde kullanmasını engeller. Hakkın kötüye kullanılması yasağı, kişilerin haklarının korunmasını ve adaletin sağlanmasını sağlar (Atik, 2022: 305-310).

3.1.3.1. Hakkın kötüye kullanılması yasağının anlamı

Yasal düzen, bireylere türlü haklar ve sorumluluklar sunar. Bireyler dürüstlük kurallarına uyumlu olarak hareket ederek yasanın hedefi istikametinde işlem gerçekleştirecek biçimde haklarından yararlanmaya zorunludur, tam tersine durumda söz konusu haktan faydalanılmasını yasal düzen muhafaza etmez. TMK m.2/2’de bu net biçimde düzenlenmiştir. Dürüstlük kuralı genel açıdan uygulama sahası bulurken, hakkın kötüye kullanılması yasağıyla alakalı hüküm sadece hak net biçimde kötüye kullanıldığında devreye sokulabilir. Hakkın kötüye kullanılması durumları haksız davranış sergilemek ile eşdeğer kabul edilmemelidir. Haksız davranış sergilerken bireyin söz konusu davranışı sergilemeye yasal açıdan hiçbir dayanağı mevcut değildir; fakat hakkın kötüye kullanıldığı durumlarda birey bir hak maliki olmakla birlikte söz konusu hakkından dürüstlüğe aykırı biçimde ve yasanın bahsedilen hakkı sunarken amaçladığı hedefi görmezden gelerek istifade etmiştir (Atik, 2022: 303-305).

TMK m. 2/2’e göre; “*Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz*”. Söz konusu hüküm ile, TMK’nın hiçbir hakkın kötüye kullanılması biçiminde bir yetkiye yer vermediğini, o sebeple içerdiği yetkinin sınırlarını geçen bir kullanımın hak niteliğinde hukuksal düzence muhafaza edilmeyeceğini belirtmektedir. Böylece, TMK tüm haklar açısından genel ahlaki bir kısıtlama içermiştir. Bu sınırlamaya göre; dürüstlük kuralına, özellikle amaçlanan şekilde kullanıldığı ölçüde bir hakkın varlığından bahsetmek mümkündür. Bu sınıra aşıldığı durumlarda, hakkın sahibi, tanınan yetkilerin dışına çıkmış olur ve bir hakkın kullanıldığı izlenimi altında haksız bir davranış gerçekleştirilmiş olur. Hakkın kapsamının aşıldığı için, doğal olarak hukuk düzeni bu davranışa herhangi bir koruma sağlamaz. Bu tür haksız davranışın, görünüşte bir hakkın kullanılması şeklinde gerçekleştirilmesi, hakkın kötüye kullanılmasını diğer haksız davranışlardan ayırır. Hiçbir hak olmadan gerçekleştirilen haksız davranışlarda; sınırlar aşılmış, amacı dışında kullanılmış ve bu şekilde kötüye kullanılmış görünüşte bile bir hak bulunmamaktadır (Sayın, 2020: 211-214).

Belirtilen konuları bir örnek ile açıklamak mümkündür. Bir kişinin sahip olduğu arazi üzerine imar mevzuatı çerçevesinde bir bina inşa etmesi, doğal bir hakkıdır. Bu hak çerçevesinde inşa edilen bina, komşu binaların manzarasını olumsuz etkileyebilir. Bu, kullanımın olağan bir sonucudur. Ancak, arazi sahibi, sadece komşularının manzaralarını kapatarak zarar vermek amacıyla bina veya başka bir yapı inşa ederse, hakkını kötüye kullanmış olur. Öte yandan, imar mevzuatının izin verdiği beş kat yerine altı katlı bir bina inşa ederse, fazla kat açısından tamamen haksız bir davranışta bulunmuş olur. Zira fazla katın inşası için dahi kötüye kullanılabileceği bir hak bulunmamaktadır. Hakkın kötüye kullanılması yasağının, tüm hakların kullanımında bir sınırlama getirdiği düşünülürse, tüm hakların kötüye kullanılma olasılığı vardır. Türk Medeni Kanunu m. 2/2’de öngörülen düzenleme, yalnızca hakların kötüye kullanılması durumunda değil, hukuki kurumların kötüye kullanılması durumlarında da uygulanır (Dural ve Sarı, 2022: 195).

3.1.3.2. Hakkın kötüye kullanılmasını oluşturabilen çeşitli durumlar

Bir hakkın bireye yasal bir çıkar sağlamak amacı dışında sadece bir diğer bireyi zarara uğratmak ya da yasal olmayan biçimde fayda sağlamaya dair kullanılıyor olması, söz konusu hakkın kötüye kullanılmasını meydana getirir. Bir bireyin mülkiyet hakkına haiz bulunduğu arsada, sadece yandaki arsaya sahip bireyin manzarasını engellemek maksadıyla bir duvar ördürmesi, bu duruma örnek verilebilir şekilde hakkını kötüye kullanılmasıdır. Burada bireyin mülkiyet hakkı mevcuttur ve mülkiyet hakkı yasal bakımdan ele alındığında o mülkiyet sahibine kullanma, yararlanma ve tasarruf etme yetkilerinin tümünü veren aynı bir haktır. Bireyin duvar ördürme hakkı mevcuttur fakat bu kendisine bir yarar sağlamadığından ve yan arsa sahibini zarara uğrattığından dolayı hakkın kötüye kullanımına sebep olur. Şayet duvarın örülmesindeki gaye eve hırsızlık amacıyla girilmesine mâni olmak olsaydı, yandaki arsa sahibinin manzarası engellense dahi hakkın kötüye kullanılması söz konusu olmayacaktı, zira bu durumda duvar örme eyleminin hak sahibine sunduğu çıkar, yan komşusunu uğrattığı zararı aşacaktı. Haklardan istifade edildiğinde hak sahibi bulunmayan taraf zarara uğrayabilecektir, tazminat davaları bu duruma örnek teşkil eder, ancak hak sahibine uygun, zarara uğrayanın zararından daha yüksek ya da ona eşdeğer ve hukuki bir çıkar sağladığı müddetçe söz konusu hakkın kullanımı kötüye kullanma örnek teşkil etmeyecektir. Kural gereği, hiçbir birey hakkından faydalanırken diğer tarafın yükleneceği zararı araştırmak, buna göre denkleştirmeye

uğraşmak mecburiyetinde değildir fakat sunulacak fayda verilecek zararın yanında daha ehemmiyetsiz ise, böyle bir durum da hakkın kötüye kullanılması halini doğuracaktır. Böylesi bir kuralın varlığının ana sebebi, özel hukuk çerçevesinde tarafların birbirine yönelik güven telkin etmelerinin ardından söz konusu güvene tezat biçimde hareket etmelerini önlemektir. Bahsedilen kural, dürüstlük kuralının bir tezahürü biçiminde ortaya çıkar ve tersine bir davranış sergilemek hakkın kötüye kullanılması durumunu yaratabilir. Aldığı bir İçtihatı Birleştirme Kararı'nda Yargıtay, şekil şartı gözetilmeksizin gerçekleştirilen ve kısmi olarak ifa edilen bir sözleşmeyle alakalı şekil şartı öne sürüldüğü zaman diğer tarafta güven telkin edebilecek tutumla alakalı olarak tarafların kısmi ifasının yeterli olduğunu kabul etmemiş ve sözleşmenin geçerliliğinin temini açısından tümünden ifa edilmesinin gerekli olduğunu kabul etmiştir. Epey eleştirilen bu kararın alınmasının sonrasında aldığı bir İçtihatı Birleştirme Kararı'nda Yargıtay bu görüşten vazgeçmiş ve doğal edimlerin kısmi ifasının ardından şekil şartını öne sürmeyi TMK m.2'ye göre hakkın kötüye kullanımı olarak tanımlamıştır (Yarg, HGK, 30.09.1988 1987/2 E. 1988/2 K.). Bireylere haklar ve türlü yükümlülükler getiren yasal düzen, tüm hakları belirli amaçlar çerçevesinde sunmaktadır ve söz konusu amaçlara yani yasanın ruhuna tezat biçimde haklardan faydalanmak da hakkın kötüye kullanılması haline gelebilmektedir (Çeliksaş, 1987: 593; Akyol, 2006: 79-86; Çelik, 2019: 617-620).

TMK, hakkın kötüye kullanıldığında hukuk düzeni tarafından korunmayacağını belirtse de hangi durumlarda bir hakkın kötüye kullanıldığına dair açıklama yapmamıştır. Aslında, hakkın ne zaman kötüye kullanıldığını önceden belirlemek ve belirtmek mümkün değildir. Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, hayatın öngörülemeyen sonsuz olasılıkları nedeniyle düzenlenmesi imkânsız kurallardır. Bu nedenle, bir hakkın kötüye kullanılıp kullanılmadığının her somut olayda, olayın özellikleri dikkate alınarak hâkimin belirlemesi gerekmektedir. Ancak, belirli olguların varlığı, bir hakkın kötüye kullanıldığının göstergesi olabilir. Aslında, hakkın kötüye kullanıldığı kabul edilen olaylar göz önünde bulundurularak, hakkın kötüye kullanıldığını gösteren bazı olgular ortaya konulmaktadır. Ancak, bu olguların varlığı veya yokluğu kesin olarak bir hakkın kötüye kullanıldığını veya kullanılmadığını göstermez, sadece belirlemeye yardımcı olur (Büyüknacar, 2021: 218-219).

Hak, hukuk düzeni tarafından korunan meşru bir menfaati içerir. Hakkın kullanımı da bu menfaatten yararlanmayı sağlar. Temelde, hakkın kötüye kullanılması yasağı ile her hakkın koruduğu menfaat arasında sıkı bir ilişki vardır. Bu çerçevede, hakkın kötüye kullanılması yasağı, bir hakkın, koruduğu menfaate hizmet etmeyen şekilde kullanılmasını engeller. Bu nedenle; bir hakkın kullanılmasında, içerdiği menfaatten yararlanma durumu söz konusu değilse, bu durumda söz konusu hakkın kötüye kullanıldığı değerlendirilebilir. Kendi menfaati olmadan hakkını kullanan ve böylece başkasına zarar veya olumsuz bir durum yaratan kişi, hakkını kötüye kullanmış olur. Hakkın kötüye kullanıldığının kabul edilmesi için, başkasının malvarlığında zararın mutlaka ortaya çıkması gerekmez (Yavuz, 2022: 337-342).

Bir hakkın kullanılmasının engellenmesi, başkasının rahatsız olması, başkası için zorluk yaratan bir durumun varlığı veya zarar riskinin bulunması yeterlidir. Öte yandan, hakkın kötüye kullanıldığının kabul edilmesi için zarar verme kastının mutlaka var olması da gerekmez. Başkaları için zarar, zarar riski, zorluk veya olumsuz bir durumun ortaya çıkması herhangi bir şekilde yeterlidir. Hakkın kötüye kullanılmasının klasik bir örneği, bir kişinin kendi çıkarı olmaksızın komşusunun manzarasını engellemek amacıyla arazisine bir duvar inşa etmesidir. Benzer şekilde, yerine getirilmesi istenen bir yükümlülüğün, başka bir sebep nedeniyle tekrar geri verileceği durumda, bir hakkın kötüye kullanılması söz konusudur. Örneğin, geçersiz bir kira sözleşmesine dayanarak taşınmazın boşaltılmasını talep etmek, geçerli bir kira sözleşmesi yapma taahhüdü bulunuyorsa hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edilir (Dural ve Sarı, 2022: 196).

Yalnızca bir hakkın kullanılmasında herhangi bir menfaatin bulunmaması değil, hakkın kullanılmasındaki menfaatle, hakkın kullanılmasının bir başkası yönünden yaratacağı zarar veya başka bir olumsuzluk arasında aşırı bir dengesizlik bulunması da hakkın kötüye kullanıldığını gösterir. Örneğin; sona eren kira sözleşmesinde kiracının evi boşaltmasını istemek, kiraya verenin hakkıdır ve bu hakkını kullanarak menfaat sağlar. Ancak, kiracının ağır bir hastalığının olduğu bir durumda, hakkın kullanılmasındaki menfaatle, hakkın kullanılması sonucunda kiracının karşılaşılabileceği zarar arasında aşırı bir dengesizlik vardır. Bu nedenle, böyle bir durumda kiracının tahliye edilmesini istemek, hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edilir. İsviçre Federal Mahkemesi tarafından ele alınan bir karar örneğinde ise; 70.000 İsviçre Frankı tutarında bir kredi sözleşmesi yapılmıştır. Bu

kredi sözleşmesine göre; kredi alan, faiz ödemelerinde gecikme durumunda, kredi verenin sözleşmeyi sona erdirmeye hakkına sahiptir. Kredi alanın 12 İsviçre Frankı tutarındaki bir faiz ödemesini zamanında yapmaması sonucunda, kredi verenin sözleşmeyi sona erdirmek istemesi, Federal Mahkeme tarafından hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edilmiştir. Hukuk sistemimizde, bir kişiyi kendi davranışlarıyla bağlayan, bir kimsenin davranışlarında tutarlılık gerektiren genel bir kural bulunmamaktadır. Ancak, bir kişi davranışlarıyla başkaları nezdinde haklı bir güven oluşturduktan sonra, bu tutumuna ters düşen ve özellikle de söz konusu güveni boşa çıkaran bir davranışta bulunamaz. Buna ‘çelişkili davranış yasağı’³¹ adı verilir. Bir hakkın, çelişkili davranış yasağını ihlal ederek kullanılması ise, hakkın kötüye kullanıldığını gösterir. Örnek olarak; bir hukuki ilişki çerçevesinde sahip olduğu hakkı kullanmayacağı yönünde karşı taraf nezdinde haklı bir güven oluşturan kişinin daha sonra bu hakkı kullanması, hakkın kötüye kullanılması niteliğindedir. Çocuğuyla hiç ilgilenmeyip, başkasının bakmasına ses çıkarmayan bir anne veya babanın, bu kişilerin daha sonra çocuğu evlat edinmek istemeleri durumunda buna rıza göstermeyip karşı çıkması, bu şekilde hakkın kötüye kullanılmasına başka bir örnek oluşturur (Sayın ve Yılmaz, 2022: 1369-1375).

Çelişkili davranış yasağının ihlalleri, özellikle uyandırılan güvene aykırı davranılması, birçok farklı şekilde ortaya çıkabilir. Hatta, bunlardan bazıları, doktrinde ayrı bir hakkın kötüye kullanılması durumu olarak ele alınarak ayrıca incelenmektedir. Örneğin, kendi ahlaka aykırı davranışa dayanma, kimi durumlarda şekil eksikliğine dayalı geçersizlik iddiası, temel olarak uyandırılan güvene aykırı davranışta bulunarak çelişkili davranış yasağını ihlal etmektedir. Bir kişinin, evlilik dışında dünyaya gelmiş çocuğuyla arasında soy bağı tanıma yoluyla kuracağını belirterek, kendisine karşı babalık davası açılmasını engellemesi, böylece babalık davasına ilişkin hak düşürücü sürenin geçmesini sağlayarak ardından açılan babalık davasında hak düşürücü süre savunması yapması, bir hakkın kötüye kullanılması durumunu oluşturur. Benzer şekilde, geçerliliği forma bağlı bir hukuki ilişkinin kurulması sırasında, şekil kurallarına uyulmamasına sebep olan tarafın şekil eksikliğini gerekçe göstererek işlemin hükümsüzlüğünü ileri sürmesi bir hakkın kötüye kullanılması durumudur. Ayrıca, şekle aykırı olarak yapılan hukuki işlemde doğan yükümlülüğünü yerine getiren tarafın, daha sonra şekle aykırılığa dayanan

---

³¹ *venire contra factum proprium*

hükümsüzlük iddiasında bulunması hakkın kötüye kullanılması oluşturabilir. Bu tür durumlarda kişi şekil eksikliğine dayanan hükümsüzlüğü ileri sürmeyeceğine ilişkin yarattığı güveni boşa çıkarmakta ve çelişkili davranış yasağını ihlal etmektedir (Hacıömeroğlu ve Aksoy, 2020: 405-415).

Hukuk düzeni, bünyesinde yer verdiği her bir hakkı belirli bir amaçla düzenlemiş ve kişilere tanımıştır. Ancak, bu hakların sadece düzenlenmesinde göz önünde bulundurulmuş amaçlar çerçevesinde kullanılabileceği anlamını taşımaz. Bununla birlikte, bir hakkın öngörülmesindeki amaçların tamamen dışında kullanılması hakkın kötüye kullanılması oluşturabilir. Örneğin, eşler arasındaki malvarlığı ilişkilerinin, eşlerin kendileri için uygun gördükleri şekilde düzenlenmesini amaçlayan mal rejimi sözleşmesinin (MK. m.203 vd.) eşlerin mirasçılarında veya alacaklılarında mal kaçırmak amacıyla yapılması, mal rejimi sözleşmesi yapma hakkının kötüye kullanılmasıdır. Yine, sorumlulukların daraltılması amacıyla tüzel kişilik oluşturularak, ticari faaliyetlerde bulunulması, bu şekilde bir hakkın kötüye kullanılması durumu oluşturabilir (Alaslan, 2016: 414-416).

TMK m.2/2'de bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeninin korumayacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle, bir hakkın kötüye kullanılmasının yaptırımı, o hakkın hukuk düzeni tarafından korunmamasıdır. Bir hakkın hukuk düzeni tarafından korunmaması, başlangıçta bu hakkı temel alan taleplerin ve savunmaların dikkate alınmaması, reddedilmesi anlamına gelir. Hakkın kötüye kullanılmasını oluşturan davranış başkalarının zarar görmesine yol açmışsa, bu zararın tazmini gerekecektir. Bu durumda, hakkın kötüye kullanılması niteliğindeki davranış, haksız bir davranış olarak kabul edilecek ve bu nedenle zarar gören kişi, bu zararın tamamen veya kısmen karşılanması için tazminat davası açabilecektir. Buna ek olarak, hakkın kötüye kullanılması niteliğindeki davranışa maruz kalan kişi, kendi açısından bir zarara veya olumsuzluğa yol açan durumun düzeltilmesini talep etme hakkına da sahiptir (Akyol, 2006: 89- 95). Örneğin, manzarası duvar tarafından kapanan kişi, duvarın yıkılmasını talep edebilir. Bazen de, kanun hükümleri hakkın kötüye kullanılmasının yaptırımını özel olarak düzenlemiştir. Örneğin, TMK m. 483'e göre³² vasi, yetkilerini kötüye kullanırsa vesayet makamı tarafından görevden

---

³² “(1) Kanunun m. 482 ikinci ve üçüncü fıkralarının uygulanabilmesi için, yönetim kurulu tarafından, mütemerrit pay sahibine, 35 inci maddede yazılı gazete ile esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilan

alınacaktır. TMK. m.730'da ise taşınmaz mal sahibinin mülkiyet hakkını kötüye kullanmasının sonuçları özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre; taşınmaz mal sahibinin mülkiyet hakkını kötüye kullanmasından dolayı zarar gören veya zarar tehlikesiyle karşılaşan kişi, durumun eski haline getirilmesini, tehlikenin ve uğradığı zararın giderilmesini isteyebilecektir (Kurt, 2022: 1409-1412).

3.1.4. Dürüstlük kuralının uygulanmasının esasları

Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, hukuki ilişkilerde adalet ve dengenin sağlanması amacıyla benimsenen temel ilkelerdir. Bu başlıkta, dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanmasının esasları, hukuki temelleri ve önemi üzerinde durulacaktır. Dürüstlük kuralı, hukuki ilişkilerde tarafların, haklarını ve yükümlülüklerini kullanırken veya yerine getirirken, dürüst, adil ve dengeli bir tutum sergilemelerini gerektiren bir prensiptir. Hakkın kötüye kullanılması yasağı ise, hukuki ilişkilerde tarafların, haklarını kullanırken diğer tarafın menfaatlerine haksız yere zarar vermeyecek şekilde hareket etmelerini gerektiren bir kavramdır (Atik, 2022: 315).

Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağının Uygulanmasının Esasları şu şekilde listelenebilir:

İyi Niyet: Hukuki ilişkilerde tarafların iyi niyetle hareket etmeleri ve dürüstlük kuralına uyarak, diğer tarafların hak ve menfaatlerini gözetmeleri gerekmektedir. İyi niyet ilkesi, hukuki ilişkilerde tarafların, hak ve yükümlülüklerini kullanırken ve yerine getirirken dürüst, adil ve dengeli bir tutum sergilemelerini ve diğer tarafların menfaatlerini gözetmelerini gerektiren bir ilkedir. İyi niyet, dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanması sürecinde anahtar bir faktör olarak kabul edilir (Çavdar, 2022: 164).

Dikkat ve Özen Yükümlülüğü: Taraflar, hak ve yükümlülüklerini yerine getirirken gerekli dikkat ve özeni göstermeli ve diğer tarafın menfaatlerine zarar verecek eylemlerden kaçınmalıdır. Dikkat ve özen yükümlülüğü, hukuki ilişkilerde

---

yoluyla şirketin internet sitesinde de yayımlanacak bir mesajla ihtar da bulunulur. Bu ihtar da, mütemerrit pay sahibinin temerrüde konu olan tutarı bir ay içinde ödemesi, aksi hâlde, ilgili paylara ilişkin haklarından yoksun bırakılacağı ve sözleşme cezasının isteneceği belirtilir. (2) Nama yazılı pay senetlerinin sahiplerine bu davet ve ihtar, ilan yerine, iadeli taahhütlü mektupla ve internet sitesi mesajı ile yapılır. Bir aylık süre, mektubun alındığı tarihten başlar. (3) Mütemerrit pay sahibi, yeni pay sahibinin ödemelerinden açık kalan tutar için şirkete karşı sorumludur. (4) 501 inci madde hükmü saklıdır.”

tarafların, haklarını ve yükümlülüklerini kullanırken veya yerine getirirken gereken dikkat ve özeni göstermelerini gerektiren temel bir ilkedir (Atasoy ve Bilgin, 2019: 115-118).

Denetim ve Yaptırımlar: Hukuki düzenlemelerin ve denetleme kurumlarının, dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanmasını sağlamak için etkin denetim ve yaptırım mekanizmalarına sahip olması önemlidir. Denetim ve yaptırımlar, hukuki ilişkilerde dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağının etkin şekilde uygulanması için önemli birer araçtır. Denetimler, hukuki ilişkilerde tarafların, haklarını ve yükümlülüklerini kullanırken ve yerine getirirken dürüstlük kuralına uyup uyamadıklarını ve hakkın kötüye kullanılmasının önlenip önlenmediğini gözlemleyen, kontrol eden ve değerlendiren mekanizmaları ifade eder. Yaptırımlar ise, hukuki kurallara aykırı hareket eden tarafların karşılaştığı cezai ve maddi sorumlulukları içerir (Kaya, 2014: 3262-3265).

Hakkaniyet İlkesi: Hukuki ilişkilerde tarafların, hakkaniyet ilkesine uygun davranarak, hak ve yükümlülüklerini adil bir şekilde yerine getirmeleri beklenmektedir. Hakkaniyet ilkesi, hukuki ilişkilerde tarafların, hak ve yükümlülüklerini kullanırken ve yerine getirirken adil, dengeli ve dürüst bir tutum sergilemelerini gerektiren temel bir prensiptir (Uçaryılmaz, 2018: 339-340).

Bütün hakların kullanılmasında ve borçların yerine getirilmesinde uyulması gereken dürüstlük kuralı ve hakların genel sınırını oluşturan hakkın kötüye kullanılması yasağı, kamu düzeni gereksinimleri nedeniyle oluşturulmuş kurallardır. Bu nedenle, TMK m.2'nin her iki fıkrası da zorunlu niteliktedir. Tarafların aralarındaki ilişkide dürüstlük kuralının veya hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanmayacağını kararlaştırmaları mümkün değildir. Dürüstlük kuralına veya hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırı bir davranış, doğrudan hakkın varlığını ortadan kaldırdığından bir itiraz teşkil eder. Bu nedenle, dava dosyasındaki bilgi ve belgelerden hâkim, dürüstlük kuralına aykırı, hakkın kötüye kullanılması niteliğindeki davranışı tespit ediyorsa ilgili tarafından ileri sürülmemiş olsa bile, re'sen bunu dikkate almalıdır. Hukukî işlemin şekle aykırılık nedeniyle hükümsüz olması veya hak düşürücü sürenin geçmesi gibi bir hakkın doğumunu engelleyen veya hakkı sona erdiren bir savunmayı³³, ilgili taraf ileri sürmemiş olsa bile, dava

---

³³ itirazı

dosyası kapsamında tespit eden hâkim re'sen dikkate almak zorundadır. Eğer böyle bir savunmanın ilgili tarafça ileri sürülmesi dürüstlük kuralına ve hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırılık teşkil ediyorsa, artık bu savunmayı hâkim de kendiliğinden dikkate alamayacaktır. Daha önce ifade ettiğimiz gibi, dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, hayatın sonsuz olasılıklarının önceden tahmin edilememesi ve soyut kurallara bağlanamaması nedeniyle oluşturulmuş hükümlerdir. Kanun koyucu, böyle bir zorluk olmadığı durumları özel kurallarla düzenlemiştir ve ardından da bu hukuk kurallarının tamamlayıcısı ve açıklayıcısı olarak dürüstlük kuralına ve hakkın kötüye kullanılması yasağına yer vermiştir. Aslında dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, adalet, hakkaniyet, ahlak, kamu düzeni ve kişilik hakkı gibi hukukun genel ilkelerindedir. Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılmasının tamamlayıcı niteliği ve hukukun genel ilkelerinden biri olması dikkate alındığında, bir konuda önce somut kuralların uygulanacağı, ancak bu kuralların hakkaniyete³⁴ ve adalete aykırı sonuçlar doğurduğunda TMK. m.2'nin uygulanabileceği ortaya çıkar. Kanun koyucunun belirlediği kurallarla dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağının özel görünüm biçimini somut olarak düzenlediği durumlarda da TMK. m.2'nin doğrudan uygulanması mümkün değildir. Yalnızca dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması kavramlarından hareketle, kanunda yer alan hükümleri bir kenara bırakarak uyuşmazlıkların çözülmeye çalışılması, hukuk güvenliğini ve istikrarını ortadan kaldırır, hukuk düzeninde keyfilik oluşturur. Herhangi bir olayda, ilgili hukuk normları hiç dikkate alınmadan, sadece dürüstlük kuralına aykırı davranıldığı veya hakkın kötüye kullanıldığı iddiasıyla talep ve savunmalarda bulunması, ya da kararların verilmesi, kolaycılığa kaçan, hukuki olmaktan uzak bir yaklaşımdır (Oğuzman ve Barlas, 2003: 177).

3.2. Anonim Şirket Genel Kurul Kararları Açısından Dürüstlük Kuralının Çeşitli Görünümleri

Anonim şirketlerde genel kurul kararlarının alınması sürecinde dürüstlük kuralının önemi büyüktür. Dürüstlük kuralı, genel kurul kararlarının alınması sürecinde şirket içinde adil ve dengeli bir yapıyı sağlamayı amaçlar.

---

³⁴ Hukuksal düşünce metotlarının ana öğelerinden biri olan hakkaniyet, genel olarak "*hukuka ve hakkaniyete göre*" formülüyle ifade edilir. Kavramın en sıklıkla kullanılan manası, pozitif hukuk düzeninde somut olayda karar alırken adil bir neticeye erişmek üzere göz önünde tutulmasıdır ki, buna "*somut durum adaleti*" denmektedir (Aral, 2012).

Dürüstlük kuralı, anonim şirketlerde genel kurul toplantılarında ve kararlarında, yönetim ve pay sahiplerinin adil ve dengeli bir şekilde hareket etmelerini ve bu süreçte dürüst, etik ve hukuka uygun bir tutum sergilemelerini gerektiren bir ilkedir. Bu ilke, şirketin işleyişinde adil ve dengeli bir yapıyı sağlamayı hedefler (Yıldırım, 2016: 384-385).

3.2.1. Eşit işlem ilkesi açısından dürüstlük kuralı

Anonim şirketlerde, ortaklar ve yönetim arasında dengeli ve adil bir ilişki kurulması önemlidir. Bu bağlamda, eşit işlem ilkesi ve dürüstlük kuralı, şirketin yönetiminde kilit roller üstlenir (Yağmur, 2020: 175-176).

Eşit işlem ilkesi, anonim şirketlerde sermaye payı sahibi olan tüm ortakların, şirketin yönetiminde eşit şekilde temsil edilmesini ve kararlarında eşit düzeyde etkili olmasını sağlar (Eminoğlu, 2015: 81). Bu ilke, şirketin işleyişinin ve ortakların haklarının adil bir şekilde korunmasına katkıda bulunur.

Eşit işlem ilkesi, yasal düzenin genel prensiplerinde olup anonim şirketlerin genel kurul kararlarının alınması sürecinde de ehemmiyet verilmesi gerekli bir kural niteliğindedir. Şirketlerde benzer yasal pozisyonda olan “*pay sahipleri eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulur*” (TTK, m. 357/1). “*Eşit işlem ilkesi*” başlığına sahip TTK m. 627/1’e göre de “*ortaklara eşit şartlar altında eşit işlem*” yapılır. Eşit işlem ilkesi, TMK m.2 tarafından düzenlenmiş olan dürüstlük kuralının anonim şirketler yasal düzenindeki eşdeğeridir. Netice itibarıyla, eşit işlem ilkesine aykırılık, dürüstlük kuralına aykırılığı teşkil eder. Herhangi bir rasyonel gerekçe olmamasına rağmen; aynı yasal pozisyondaki paylara farklı kâr payı ödenmesine yönelik genel kurul kararı, kâr payı dağıtımının kararlaştırılması durumunda ödemenin yapılacağı zaman hususunda pay sahipleri arasında ayrımcılığa sebep olan kararlar veya haklı neden mevcut olmamasına rağmen daha sonra gerçekleştirilen esas sözleşme değişiklikleri yoluyla bazı pay sahiplerine oy verme hakkı ya da yönetime dâhil olma hususunda ayrıcalık içeren kararlar, sermaye artırım kararı ardından yeni ihraç edilen payların alınması konusunda gerekmemesine rağmen kimi pay sahiplerini kısıtlayan kararlar, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında pay sahiplerinin yeni ihraç edilecek paylarından kendi payları nispetinde almaları gerekliliğine tezat düşen kararlar eşitlik ilkesine aykırılık sebebiyle kararın iptaline tabi olan kararlardır (Güney, 2014: 115-118).

“Yönetim kurulunun kararının batıl olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir. Özellikle; a) Eşit işlem ilkesine aykırı olan, b) Anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen, c) Pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmasını kısıtlayan ya da güçleştiren, d) Diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin, kararlar batıldır.” (TTK, m. 391/1).

Sermaye artırımı kararıyla dolaysız ilişkili bulunan rüçhan hakkına makul bir gerekçesiz pay sahiplerince eşit işlem ilkesine tezat oluşturacak bir şekilde sınırlama getirilmesi ve bu hakkın ortadan kaldırılması durumunda pay sahiplerince dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle verilen genel kurul kararı için iptal talebinde bulunulabilir. Aynı şekilde, birden fazla pay sahibinin oy sayısına ana sözleşmede gerçekleştirilen değişiklik yoluyla sınırlama getirilirse, söz konusu karar için de dürüstlük kuralına aykırılığı sebebiyle iptal talebinde bulunulabilir (Özşungur, 2014: 145-150).

Gerçekleştirilen ana sözleşme değişikliği yoluyla sermaye artırımı kararının ardından yükseltilecek sermaye tutarının bir bölümünün evvelden şirketten alacaklı bulunan pay sahiplerinin bahis konusu alacaklarına mahsuplanması, bakiye bölümünün ise belirli vadelerde pay sahiplerinden tahsiline yönelik karar bazı pay sahiplerinin sermaye borcunu peşin olarak ödemesi, ötekilerin de belirli vade içerisinde ödemesi neticesini yaratacağından pay sahipleri arasında eşitsizliğe sebebiyet verir ve kararın iptaline tabidir. Yargıtay, anonim şirketin düzenli olarak kâr payı dağıtmasını mümkün kılmak niyetiyle sermaye artırımı gerçekleştirildiği iddiasında, iktisat alanında bilirkişilerden rapor sağlanarak sermaye artırımı kararına yönelik davanın değerlendirilmesi gerektiğini, yetersiz ve noksan bilirkişi raporuna dayalı olarak hükümde bulunulamayacağını ileri sürmüştür. Yargıtay bununla bağlantılı olarak sermaye artırımı kararının iptali kararının kesinlik kazanması durumunda anonim şirketin yükseltilecek sermayesi tutarının asla yükseltilmemiş hale geleceğini, ardından düzenlenen genel kurullarda da önceki sermaye tutarı ve oy oranının esas kabul edileceğine vurgu yapmıştır³⁵ (Yargıtay Kararı, 2016).

---

³⁵ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 08.02.2016 tarihli, 2015/7223 E. ve 2016/1132 K. sayılı kararı.

3.2.2. Hakların sakınılarak kullanılması ilkesi açısından dürüstlük kuralı

Hakların sakınılarak kullanılması ilkesi, temel insan haklarına saygı duyulması ve bu hakların herhangi bir kısıtlama veya ihlal olmadan kullanılabilmesi gerektiği fikrine dayanır. Bu ilke, insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerde de yer almaktadır (Özdemir ve Tamer, 2019). Bu ilke, hukukun üstünlüğü ilkesinin ve insan haklarına saygı duyulması ilkesinin bir uzantısıdır. Hakların sakınılarak kullanılması ilkesi, bireylerin haklarının yasal bir temele dayanarak kısıtlanabileceği durumları tanımlamaktadır. Hakların sakınılarak kullanılması ilkesi, kişilerin veya tüzel kişiliklerin, hukuki hak ve menfaatlerini kullanırken özenli, dürüst ve makul bir şekilde davranmalarını gerektiren bir kavramdır. Bu ilke, hakların kötüye kullanılmasını önlemeye yönelik bir koruyucu işlev görmekte ve hukuki ilişkilerin adil ve dengeli bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunmaktadır (Bektaş, 2022: 234-235).

Hakların sakınılarak kullanılması ilkesi, dürüstlük kuralı dahilinde değinilmesi gerekli olan hususlardandır. Dürüstlük kuralından kaynaklanan söz konusu ilke, Anayasa m.13'de bulunan ölçülülük ilkesinin özel hukuktaki tezahürüdür. Fakat, anonim şirketlerin genel kurul kararlarının alınmasında da geçerliliği mevcuttur. Söz konusu bağlamda genel kurulda karar verilirken anonim şirketin menfaatlerine uyumlu birden fazla opsiyon mevcutsa, bunlardan azınlık ve münferit pay sahiplerini zarara uğratmayan veya asgari ölçüde zarara uğratan karara varılmalıdır. Zıt yönde verilen kararın, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle iptali gerçekleşebilir. Kısacası hedef, metodu meşrulaştırmaz; hedefe erişmede hedef ve kullanılan araçlar uyumlu olmak zorundadır (Gülgeç, 2019: 39-44).

Mesela; iç kaynaklardan sermaye artırımını yapılarak pay sahiplerine ödemesiz pay senedi sunulması olasıyken evvela dış kaynaklardan sermaye artırımını yapılarak finansal bakımdan güçsüz ortakların şirketteki mevcut paylarını düşürmeyi hedefleyen kararlar, hakların sakınılarak kullanılması ilkesine aykırı olduğundan ötürü iptal edilebilir niteliktedir. Haktan yararlanmanın sunacağı faydayla başka bireylerin uğratılacağı zarar arasında aşırı bir oransızlık durumu mevcut olmamalıdır. Dürüstlük kuralına aykırılık veya hakkın kötüye kullanılmasından bahsedebilmek için azınlığa zarar verme niyeti de aranmaz. Verilecek genel kurul kararının azınlığa zarar vermeye uygun bulunması iptal açısından yeterlidir (Eminoğlu, 2014).

3.2.3. Haklı görülmeyecek şekilde yararlandırmama ve kayba uğratmama ilkesi açısından dürüstlük kuralı

Haklı görülmeyecek şekilde yararlandırmama ve kayba uğratmama ilkesi, hukukun temel prensiplerinden biri olup, hukuki ilişkilerin adil ve dengeli bir şekilde yürütülmesini sağlamayı amaçlar. Bu ilke, tarafların hak ve menfaatlerini korurken aynı zamanda hukuki düzenlemelerin ve yargı kararlarının hakkaniyet ve adaletle uyumlu olmasını sağlar. Haklı görülmeyecek şekilde yararlandırmama ve kayba uğratmama ilkesi, hukuki ilişkilerde tarafların, haklarını ve yükümlülüklerini kullanırken veya yerine getirirken, diğer tarafın hakkaniyete aykırı bir şekilde menfaat sağlamasına veya zarara uğratılmasına yol açmamayı gerektiren bir prensiptir. Bu ilke, hukuki ilişkilerin adil ve dengeli yürütülmesini ve tarafların hak ve menfaatlerinin uygun bir şekilde korunmasını hedefler (İlbaşmış Hızlısoy, 2016: 85-92).

Konuya ilişkin olarak TTK m. 461 uyarınca “(1) Her pay sahibi, yeni çıkarılan payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre, alma hakkını haizdir. (2) Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüçhan hakkı, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir. Özellikle, halka arz, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınması ve işçilerin şirkete katılmaları haklı sebep kabul olunur. Rüçhan hakkının sınırlandırılması ve kaldırılmasıyla, hiç kimse haklı görülmeyecek şekilde, yararlandırılmaz veya kayba uğratılmaz.”

Ayrıca “Şarta bağlı sermaye artırımında, tahvillere ve benzeri borçlanma araçlarına bağlı olarak değiştirme ve alım hakları içeren senetler ihraç edildiği takdirde, bunlar önce, mevcut payları oranında, pay sahiplerine önerilir. Bu önerilmeye muhatap olma hakkı, haklı sebeplerin varlığında kaldırılabilir veya sınırlandırılabilir. Şarta bağlı sermaye artırımı için gerekli olan rüçhan ve önerilmeye muhatap olma haklarının kaldırılması veya sınırlandırılmasından dolayı, hiç kimse haklı görülmeyecek bir şekilde yararlandırılmaz veya kayba uğratılmaz.” (TTK, m.466/1, 2, 3).

3.2.4. Azınlığın korunması ilkesi açısından dürüstlük kuralı

Azınlığın korunması ilkesi, şirket hukuku ve özellikle anonim şirketlerde ortaklar arasındaki dengenin sağlanması ve azınlık ortakların haklarının korunması amacıyla uygulanan bir ilkedir.

Azınlığın korunması ilkesi, anonim şirketlerde yönetimin ve çoğunluk ortakların, azınlık ortakların hak ve menfaatlerini dikkate alarak adil ve dengeli bir şekilde kararlar almasını ve faaliyetlerini yürütmesini gerektiren bir kavramdır. Bu ilke, şirketlerin istikrarlı ve sağlıklı bir şekilde işleyişini sağlar ve tüm ortakların haklarının korunmasına katkıda bulunur (Sümer, 2012: 840-845). Azınlığın korunması ilkesi, şirket işleyişinin sağlıklı ve istikrarlı olmasında önemli bir rol oynamaktadır. İlkenin uygulanması sayesinde, şirketin yönetimi ve çoğunluk ortakları, azınlık ortakların hak ve menfaatlerini gözeterek, şirketin başarı ve büyüme hedeflerine ulaşmasına katkıda bulunurlar (Evgallıoğlu, 2021: 5-27).

Konuya ilişkin olarak, *“Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurul toplantısına çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir.”*(TTK m. 411/1).

3.3. Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Dürüstlük Kuralına Aykırılığı Sebebiyle İptaline Örnek Oluşturabilecek Çeşitli Durumlar

Tüm bireyler haklarından faydalanırken ve borçlarını öderken dürüstlük kuralına riayet etmeye mecburdur. Bir hakkın net biçimde kötüye kullanılmasını yasal düzen muhafaza etmez. TTK m. 445'e göre dürüstlük kuralına genel kurul kararlarının iptal nedeni olarak net biçimde değinilmiş olması; yasa koyucu iradesinin TMK m. 2'nin genel kurul kararları konusunda uygulanmasını mümkün kılmaya yönelik olduğunu göstermektedir. Kaldı ki dürüstlük kuralından açık biçimde bahsedilmemiş olsaydı bile TTK m.1 uyarınca TTK'nın TMK'nın vazgeçilmez bir parçası olması sebebiyle TMK'nın dürüstlük kuralına dair hükümleri, genel kurul kararlarının iptali davalarında da uygulama yeri bulacaktı. Keza dürüstlük kuralının genel bir hukuk ilkesi olduğu da dikkate alınmalıdır. Bir

haktan dürüstlük kuralına aykırı biçimde faydalanılırsa, söz konusu hak kötüye kullanılmış olur. O bakımdan dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, bir kılıcın iki keskin tarafına benzer şekilde birbirine bağlıdır (Küçükince, 2022: 10).

3.3.1. Kâr payı dağıtmama

Anonim şirketlerin haklı nedenle fesih edilmesine yönelik tartışmalar, 6102 sayılı TTK'nın yürürlüğe girmesinin ardından anonim şirketler hukuku çerçevesinde önemini korumuş hususlardandır. TTK m. 531'e göre³⁶ haklı nedenle fesih, anonim şirketler açısından normatif bir desteğe sahip olmuştur. Anonim şirketlerin feshine gerekçe gösterilebilecek hususlar, söz konusu hükümde tahdidi biçimde sayılmamıştır. Bahsedilen şirket tipinin yapısı ve işleyiş biçimi açısından en riskli alanlardan biri "kâr payı dağıtılması"dır. Kâr payının dağıtılmamasının haklı nedenle fesih gerekçesi teşkil edip etmeyeceği de sıklıkla tartışmalıdır (Bahriyeli, 2020: 387-388).

Kâr payı dağıtılması yönünde karar alınması, genel kurulun sahip olduğu devredilemez görev ve yetkilerindedir (TTK m. 408/2-d). eTTK'ya kıyasla TTK'nın kâr payı dağıtımını amacıyla çoğunluk harici pay sahiplerini gözetken ve keyfi olarak kâr dağıtımına mani olunmamasına öncelik tanıyan hükümleri bulunduğu belirtilmektedir. eTTK m. 466/2'ye göre en az %5 kâr payı dağıtımına yönelik hüküm mevcut olsa dahi söz konusu hükmün kapalı tipte anonim şirketlerde kâr payı dağıtımını mecburi kılıp kılmadığı tartışmalıydı. Hâlbuki TTK m. 519/2(c)'ye göre³⁷ yılda asgari %5 kâr payı dağıtımının mecburi olduğu, haklı nedenle fesihe yönelik TTK m. 531 hükmünün yanında bazı genel kurul kararlarının butlan ile malul bulunmasını düzenleyen TTK m. 447 hükümlerinin, artık şirket uhdesinde keyfi kâr payı dağıtımına izin vermediğinin altı çizilmektedir (Aytuğar, 2020: 398-399). Bununla birlikte, TTK'da pay sahiplerine yılda düzenli şekilde kâr payı dağıtımını mecburi kılan bir hükmün mevcut olmadığını, bilhassa TTK m. 519'a göre³⁸ böylesi

---

³⁶ "Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir."

³⁷ "Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir."

³⁸ "(1) Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır. (2) Birinci fıkradaki sınıra ulaşıldıktan sonra da; a) Yeni payların çıkarılması

bir neticeye varılamayacağı belirtilmiş; buna karşılık TTK m. 523'e göre³⁹ sadece düzenli kâr payı dağıtımını mecburiyetinden söz edilebileceği ifade edilmiştir. TTK'da yılda en az kâr payı dağıtımını mecburi kılan net bir hükmün bulunmadığı neticesine ulaşılsa dahi uzun senelere dayalı bir kâr payı dağıtmama haline müsaade edildiği neticesine de erişilemeyeceği oldukça nettir (Karslıoğlu, 2019: 182-188).

3.3.2. Sermaye artırımı

Anonim şirketlerde sermaye artırımı, ana sözleşmede bulunan esas sermaye tutarının yasada belirlenen usulün takip edilmesiyle çoğaltılmasıdır. Bir hak niteliğindeki söz konusu artırımın gerçekleştirilmesi daima imkân dâhilindedir. Fakat, bu haktan da yasalara göre dürüstlük kuralına uyumlu biçimde istifade edilmelidir (Çamoğlu vd., 2017: 209).

Sermaye artırımına dair dürüstlük kuralına aykırı genel kurul kararlarının mevcudiyeti durumunda iptal söz konusu olabilecektir (TTK m. 445/1). Genel bir kriter niteliğindeki sermaye artırımları, şirketin hedef ve ihtiyaçlarına uyumlu olmayıp; çoğunluk pay sahiplerine fayda getirirken, azınlık pay sahiplerinin zarar etmesine neden oluyor ise, dürüstlük kuralına da aykırı olacaktır. Ancak söz konusu durum, sermaye artırımının anonim şirketin hedef ve ihtiyaçlarıyla paralelliği, çoğunluk pay sahiplerinin sermaye artırımını amaçlarının yalnızca bireysel fayda sağlamak olup olmadığı, azınlık pay sahiplerinin sermaye artırımını nedeniyle zararının mevcut olup olmadığı, zarar görmeleri mutlak ise de asgari zarar verecek yolun izlenip izlenmediği vb. kıstaslar yardımıyla değerlendirilmelidir. Bahsedilen

---

dolayısıyla sağlanan primin, çıkarılma giderleri, itfa karşılıkları ve hayır amaçlı ödemeler için kullanılmamış bulunan kısmı, b) Iskat sebebiyle iptal edilen pay senetlerinin bedeli için ödenmiş olan tutardan, bunların yerine verilecek yeni senetlerin çıkarılma giderlerinin düşülmesinden sonra kalan kısmı, c) Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir. (3) Genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir. (4) İkinci fıkranın © bendi ve üçüncü fıkra hükümleri, başlıca amacı başka işletmelere katılmaktan ibaret olan holding şirketler hakkında uygulanmaz. (5) Özel kanunlara tabi olan anonim şirketlerin yedek akçelerine ilişkin hükümler saklıdır.”

³⁹ “(1) Kanuni ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçeler ayrılmadıkça pay sahiplerine dağıtılacak kâr payı belirlenemez. (2) Genel kurul; a) Aktiflerin yeniden sağlanabilmesi için gerekliyse, b) Bütün pay sahiplerinin menfaatleri dikkate alındığında, şirketin sürekli gelişimi ve olabildiğince kararlı kâr payı dağıtımını yönünden haklı görülüyorsa, Kanunda ve esas sözleşmede öngörülenlerden başka yedek akçe ayrılmasına da karar verebilir. (3) Esas sözleşmede hüküm bulunmasa bile, genel kurul, şirketin işçileri için yardım sandıkları ve diğer yardım örgütleri kurulması veya bunların sürdürülebilmesi amacıyla veya diğer yardım ve hayır amaçlarına hizmet etmek üzere, bilanço kârından yedek akçe ayırabilir.”

değerlendirmeleri yerine getirerek mahkeme hüküm verirken finans uzmanlarında da görüş almalıdır. Artırım kararlarının hedefi ve içeriği itibariyle dürüstlük kuralına aykırılığı genelde çoğunluk pay sahiplerinin sermaye artırım haklarını azınlık pay sahiplerinin zararına olacak biçimde kötüye kullanmaları mahiyetinde meydana gelmektedir (Moroğlu, 2015: 296).

Yasal özelliği itibariyle ana sözleşme değişikliği kapsamındaki sermaye artırım kararı genel kurul almaktadır. Sermaye artırım kararı, yeni payların ihracı veya halihazırdaki payların değerinin yükseltilmesiyle gerçekleştirilmektedir. Sermaye artırımını ya dış ya da iç kaynaklardan gerçekleştirilmektedir. Dış kaynaklardan gerçekleştirilen artırım, pay sahiplerinin anonim şirkete malvarlığı aktarmasıyla ya da şirkette pay sahibi bulunmayan üçüncü şahısların artırım kararı neticesinde ihraç edilen payları satın almasıyla yapılır (Düden, 2021: 33). İç kaynaklardan gerçekleştirilen artırım ise, anonim şirket ana sözleşme ya da genel kurul kararı ile ayrılmış ve belli bir hedefe yönelik yedek akçelerin sermayeye dahil edilmesi neticesinde yapılır (Balın, 2022: 35).

Haklı sebeple fesih davası açmış olan pay sahiplerinin, davalı şirkette gerçekleştirilen bir artırım sebebiyle yasadan ya da ana sözleşmeden kaynaklanan yeni pay satın alımına dair rüçhan hakları genel kurul kararı ile ya da şirket yönetiminin ihlâl edilebilmektedir. Rüçhan haklarına dair bir ihlal bulunmasa dahi gerçekleştirilen artırımın kötü niyetli olma ihtimali mevcuttur ve bu şekilde azınlığın şirketteki sermaye oranı azaltılabilir (TTK m. 445).

Mahkemenin kararı, sermaye artırımının iptal edilmesi ya da butlanı yönünde olabilecektir. Bu şekilde, sermaye artırım kararı tüm taraflar bakımından yok hükmünde olacaktır. Sermaye, yapılan artırım evvelindeki seviyesine düşecek, taahhütte bulunanların paraları faizleriyle beraber geri verilecektir. Türk hukuk sisteminde hâkim olan görüş, dava koşullarının kaide olarak davanın açıldığı tarihe göre tayin edileceğidir. Başka bir görüş ise davacının TTK m. 531'e göre azınlık hakkından yararlanmaya yetecek derecede paya haiz bulunup bulunmadığının ("*...sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden paylar*"), yalnızca azınlık hakkından yararlanıldığı, başka bir deyişle davanın açıldığı tarihin esas kabul edilerek değerlendirilmesi gerekliliğidir. Azınlık dava tarihinde hükümde aranan asgarî pay sahipliği oranına sahip ise, azınlık hakkı teknik açıdan davanın açıldığı anda kullanılmış olacaktır. Dolayısıyla azınlık açısından

gözetilen en az pay sahipliği oranı davanın açıldığı tarih bakımından gözetilmelidir; dava hakkında kesin bir hüküm verilene değin pay sahipliği oranının muhafaza edilmesinin aranması doğru olmayacaktır. Anonim şirketin haklı sebeple fesih davası açan davacının pay oranının, davalı konumdaki anonim şirkette gerçekleştirilen bir sermaye artırımını ile dava koşulu açısından gereken nisaptan düşük olması durumunda mahkemece bir değerlendirme gerçekleştirilmesi gerekli olacaktır. Çünkü davacının pay oranının yasa tarafından saptanan orandan daha düşük olması dava koşulunun daha sonra geçersizliğine sebep olmaktadır.

Davacı pay sahibinin pay oranının hayata geçirilen sermaye artırımında, mesela sermaye artırımına dahil olmayarak, pay sahibinin iradesine elverişli biçimde azalması durumunda, hâkimce pay sahibine gereken nisabı sağlaması amacıyla süre tanınacaktır. Pay sahibi kendisine tanınan süre zarfında gereken nisabı sağladığı takdirde dava devam edecektir, aksi takdirde ise dava koşulu noksanlığından ötürü söz konusu dava usulen reddedilecektir. Diğer taraftan sermaye artırımında davacı pay sahibinin yeni pay alma hakkı ihlâlê maruz kalmışsa ve söz konusu sebeple pay oranı en az orandan daha düşük kaldıysa, hâkimce pay sahibine gereken nisabı sağlaması ya da sermaye artırımına dair yasal mecralara başvurması amacıyla süre tanınacaktır. Tanınan süre zarfında gereken oran sağlanamazsa veya genel kurulun sermaye artırımını kararı açısından dava açılmaz ise, dava koşulu noksanlığından ötürü söz konusu dava, usulen reddedilecektir. Pay sahibince dava açılması durumunda genel kurul iptal davası anonim şirketin fesih davası bakımından bekletici mesele yapılacak ve bahsedilen dava sonuçlanıncaya değin dava duraklatılacaktır (Kayhan, 2020: 108-110).

3.3.3. Pay sahiplerinin bilgi alma hakkının engellenmesi

Pay sahiplerinin şirkete yönelik haiz bulunduğu mühim haklarından olan bilgi alma hakkı, Türk Hukuk Sistemi'nde yıllardır mevcudiyetini sürdürmektedir. 6762 Sayılı eTTK döneminde “*Malumat Alma Hakkı*” şeklinde anılan ve yalnızca pasif bilgi alma hakkını içeren söz konusu düzenleme ile, pay sahiplerini sadece geriye dönük bilgi alma hakkından yararlanabilmekteydi. 6102 sayılı TTK'nin yürürlüğe girmesiyle, pay sahipleri açısından aktif bilgi alma hakkı olanağı da doğmuş oldu. “*Malumat alma hakkı*”nın hiçbir makul neden sunulmaksızın reddedilmesi halinde, pay sahibinin söz konusu hakkından mahkeme vasıtasıyla dahi yararlanması olası

değildi. O sebeple pay sahiplerinin yasal haklarından olan bilgi alma hakkı, keyfi uygulamalar ile kısıta uğrayabiliyor ve tümünden bile yok edilebiliyordu. Gerçekleştirilen düzenleme ile beraber, pay sahiplerinin bilgi alma hakkının, şirketin muhafaza etmeye değer şirket çıkarları ve ticari sırları dışında kısıtlamaya uğraması olasılığı kalmamıştır. Bilgi alma hakkının kısıtlamaya tabi olması, yanıtız bırakılması veya yeterli yanıtın verilmemesi hallerinde, pay sahiplerinin bahis konusu haklarından mahkeme vasıtasıyla yararlanmaları olası duruma kavuştu (Atakan, 2019: 16).

Anonim şirket pay sahiplerinin bilgi alma hakkı, bir şirketin iç işleyişi hakkında bilgi edinmek isteyen pay sahiplerinin şirket yönetiminden gerekli bilgileri isteme hakkını ifade eder. Ancak, bazen şirket yönetimi pay sahiplerinin bilgi alma hakkını engellemek isteyebilir. Bu durumda, hukuki düzenlemeler ve mahkeme kararları pay sahiplerinin bilgi alma hakkını korumak için kullanılır. Anonim şirketlerin pay sahiplerinin bilgi alma hakkı, TTK ve SerPK gibi yasal düzenlemelerle korunmaktadır. Bu düzenlemelere göre, pay sahipleri şirketin faaliyetleri, mali durumu ve yönetim organları hakkında bilgi alma hakkına sahiptirler. Şirket yönetimi ise, pay sahiplerinin bu bilgileri talep etmesi durumunda, gerekli bilgileri sağlamakla yükümlüdür (Sümer, 2022: 92-249).

Ancak, bazı durumlarda şirket yönetimi, pay sahiplerinin bilgi alma hakkını engellemek isteyebilir. Örneğin, şirketin ticari sırlarını açıklamaktan kaçınabilirler. Ancak, bu durumda da pay sahiplerinin bilgi alma hakkı korunur ve şirket yönetimi, ticari sırları koruyarak pay sahiplerinin hakkına saygı göstermelidir. Mahkeme kararları da anonim şirket pay sahiplerinin bilgi alma hakkını korumak için kullanılmaktadır. Anonim şirket pay sahiplerinin bilgi alma hakkının engellenmesi, hukuk sistemleri için ciddi bir sorun oluşturabilir. Bu nedenle, hukuki düzenlemeler ve mahkeme kararları, pay sahiplerinin haklarının korunmasını sağlamak için önemlidir. Anonim şirketler, Türkiye’de ve dünyada yaygın olarak kullanılan bir şirket türüdür. Bu şirketlerde pay sahipleri, şirketin finansal ve operasyonel performansı hakkında bilgi edinme hakkı da dâhil olmak üzere belirli hak ve sorumluluklara sahiptir. Ancak, pay sahiplerinin bilgi edinme hakkının engellendiği, şeffaflık, hesap verebilirlik ve yönetimle ilgili sorunlar yaratan durumlar olabilir. Türk anonim şirketlerinde pay sahiplerinin bilgi edinme hakkının engellenmesini ele almak için şeffaflığın artırılması esastır. Şirketler finansal raporlama ve işlem

açıklamalarına ilişkin Türkiye Finansal Raporlama Standartları⁴⁰ ve (halka açık şirketler açısından) Sermaye Piyasası Kanunu⁴¹ gibi düzenlemelere uymak zorundadır. Ayrıca şirketler bağımsız denetim ve denetleme kurulları oluşturmalı, iç denetimi güçlendirmeli ve risk yönetim sistemlerini geliştirmelidir (Birinci, 2019: 45-61).

Pay sahiplerinin bilgi edinme hakkının engellenmesine yönelik bir diğer çözüm ise Türk anonim şirketlerinde haklarının genişletilmesidir. Pay sahiplerine şirketle ilgili finansal tablolara, yıllık raporlara ve diğer önemli bilgilere erişim verilmelidir (TMS, 2020). Ayrıca pay sahiplerinin bizzat veya dijital platformlar aracılığıyla karar alma süreçlerine katılmalarına ve genel kurul toplantılarına katılmalarına izin verilmelidir (Dolu, 2017: 162).

Anonim şirketlerde pay sahiplerinin bilgi edinme haklarını kullanmalarının engellenmesi, şeffaflık, hesap verebilirlik ve kurumsal yönetim ile ilgili zorluklar yaratmaktadır. Bu zorlukların üstesinden gelmek için şirketler şeffaflığı artırmalı, düzenlemelere uymalı ve pay sahibi haklarını genişletmelidir. Bu önlemler, kurumsal yönetimin iyileştirilmesine, pay sahiplerinin çıkarlarının korunmasına ve Türk iş ortamının genel istikrarına katkıda bulunacaktır. Bilgi alma hakkının esas itibarıyla içerik açısından sınırlandırılmaması gereklidir. Buna rağmen anonim şirket genel kurullarının rakiplerce de izlenmesi mümkündür. Başka bir deyişle, anonim şirket genel kurullarına sadece sağduyulu ve iyi niyet sahibi pay sahiplerinin dâhil olması mümkün bulunmamaktadır. Aynı zamanda pay sahibi sıfatı mevcut olsa dahi bilgi edinmek isteyen bireyin gerçek hedefinin çok türlü olması ve işbu hedeflerden kimilerinin bilgi edinme hakkının getirilme amacıyla bağdaşmıyor olması hatta ona aykırı bulunması olasıdır. O nedenle bütün pay sahiplerine eşit işlem ilkesi kapsamında sunulan bilginin sınırlandırılması gerekli olabilecektir.

Söz konusu açıdan yapılan düzenleme “*Bilgi verilmesi, sadece, istenilen bilgi verildiği takdirde şirket sırlarının açıklanacağı veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye girebileceği gerekçesi ile reddedilebilir.*” biçimindedir (TTK m. 437/3). Ancak talebinin reddedilmesinin de hakkın kötüye kullanılması niteliğinde bulunmaması gereklidir. Bir başka deyişle, pay sahiplerinin bilgi edinme haklarının içeriğiyle alakalı biçimde gerçekleştirilecek sınırlandırmalar bakımından

---

⁴⁰ TFRS

⁴¹ SerPK

şirket sırları ve muhafazası şart olan öteki şirket çıkarları ölçüt olarak saptanmıştır. Fakat yönetim kurulunun herhangi bir gerekçe göstermeksizin talep edilen bilgilerin şirket sırları olduğunu iddia ederek bilgi sunmaktan imtina etmesi imkân dâhilinde değildir. Söz konusu bağlamdaki iddianın kabul edilmesi, şirketin çıkarlarının riske girdiğinin somut biçimde belirlenmesine ve iddia edilen riskin hayata geçmesi ihtimaline dayalıdır (Atalay, 2014: 54-56).

3.3.4. Haklı sebeple fesih davası bakımından yeterli sebep teşkil etmeyen çeşitli durumlar

Anonim şirketlerde pay sahiplerinin önemli ve haklı bir sebebin varlığı halinde şirketle ilişkisini sona erdirmeye hakkı da dâhil olmak üzere belirli hak ve sorumlulukları bulunmaktadır. TTK ve ilgili yasal hükümler bu durumları düzenlemektedir. Ancak, pay sahiplerinin yeterli bir sebep olmaksızın fesih haklarını kullanmaya teşebbüs ettikleri durumlar da olabilir. TTK, pay sahibinin anonim şirketle ilişkisini haklı olarak sona erdirebileceği halleri düzenlemektedir. TTK m. 531'e göre⁴²; "*Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir*" (Çağlar ve Kaşak, 2016: 660-666).

Türk mahkemeleri, anonim şirketlerde pay sahiplerinin haklı nedenle feshine ilişkin çeşitli davalarda karar vermiştir. Bu kararlar, feshin haklı bir sebebinin bulunup bulunmadığını belirlemek için bir dizi kriter oluşturmuştur. Mahkeme kararları, her anlaşmazlık veya çatışmanın haklı fesih için yeterli sebep oluşturmadığını vurgulamıştır. Anonim şirketlerde pay sahipleri arasında veya pay sahipleri ile şirket yönetimi arasında anlaşmazlıklar veya anlaşmazlıklar sık görülür. Ancak, küçük çaplı ihtilaflar veya pay sahibinin çıkarlarını veya şirket faaliyetlerini

---

⁴² "*Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.*"

önemli ölçüde etkilemeyen ihtilaflar, haklı fesih için haklı bir neden oluşturmaz. Bir şirketin temettü politikasındaki değişiklikler bazı pay sahiplerini olumsuz etkileyebilir. Ancak bu tür değişiklikler, özellikle yasal gerekliliklere ve şirketin menfaatlerine uygun olarak yapıldığında haklı fesih için yeterli sebep oluşturmaz. Anonim şirketlerde yönetim kurulu ve genel kurul, yatırım, satın alma, genişleme gibi çeşitli iş kararları alır. Pay sahipleri her zaman bu kararlara katılmayabilir. Ancak, hukuka uygun ve şirketin çıkarlarına uygun olarak alınan tipik iş kararları, haklı fesih için haklı bir neden oluşturmaz (Ertan, 2015: 422-427).

4. DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRILIK SEBEBİYLE AÇILAN İPTAL DAVASININ ÖZELLİKLERİ

TTK m. 445'e göre, dürüstlük kuralına aykırılık net biçimde iptal edilebilirlik sebeplerinden biri olarak belirlenmiştir. Sermaye ve oy çokluğuna haiz şirket ortakların haksız kararları ile azınlık pay sahiplerinin haksızlığa uğramasına mâni olunabilmesi amacıyla yapılan söz konusu düzenlemeye göre, genel kurulda bir karar, şirketin hedef ve menfaati gereği bulunmaksızın oy çokluğuna sahip bireylerin kişisel menfaatleri veya azınlık pay sahiplerine zarar vermek amacıyla için verilmiş ise; söz konusu karar dürüstlük kuralına aykırı ve iptal edilebilir niteliktedir (Kırca, 2022: 246).

TTK m. 445/1'e göre⁴³, iptal nedeni olarak belirlemiş olan dürüstlük kuralına aykırılığın yasa koyucu tarafından iptal nedeni olarak hükme bağlamasındaki gaye, çoğunluk pay sahiplerinin kişisel menfaatlerini gözeterek verecekleri kararlar karşısında, azınlık pay sahiplerinin zarar görmesine engel olmaktır. Diğer taraftan, sermaye artırımının geçerliliği açısından haklı bir nedenin mevcudiyeti aranmaz. Fakat, somut vakada artırımın sadece azınlık pay sahiplerine zarar vermek amacıyla gerçekleştirilmiş olması sermaye artırımını geçersiz hale getirir (Polat, 2021: 400-404).

Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davası, bir genel kurul kararının geçersizliğini veya iptalini isteme davasıdır. Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasının özellikleri şunlar olabilir:

- İlgili tarafın dürüstlük kurallarına aykırı davranması: İptal davası açılması için bir tarafın dürüstlük kurallarına aykırı davranması gerekir.
- Kararın geçersizliği: İptal davası açılan genel kurul kararı, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle geçersiz sayılabilir.

---

⁴³ “TTK m. 446'da belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.”

- Adil ve eşitliğin bozulması: Dürüstlük kuralına aykırı davranan tarafın haksız bir avantaj elde etmesi iptal davasının sebeplerinden biri olabilir.
- Yasal dayanağı: İptal davası açılması için yasal bir dayanağın bulunması gerekir. Bunun için, dürüstlük kurallarının yasal olarak tanımlanması veya yasalar tarafından belirlenen dürüstlük kurallarına aykırılık durumunun tanımlanması gerekir.

Bu özellikler, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasının tipik özellikleridir. Ancak, her ülkenin yasal sistemi farklı olabilir ve bu özelliklerin tam olarak uygulanması yasalar tarafından belirlenebilir (Yardımcı, 2020: 323-324).

4.1. İptal Davasında Hukuki Yarar

Anonim şirket yönetim kurulu kararları, şirketin yönetiminde en yüksek karar alma organıdır. Ancak, bazen yönetim kurulu kararları, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle iptal edilebilir. İptal davası açılması, şirketin yönetimine veya ortaklarına haksız bir avantaj sağlamaya çalışması durumunda oluşabilir. Anonim şirket yönetim kurulu kararı iptali davası, hukuki yararı olan bir davadır. İptal davası açan taraf, haksız bir avantaj sağlanmasını engellemeye ve yasal haklarının korunmasını sağlamaya çalışır. İptal davasının kabul edilmesi durumunda, yönetim kurulu kararı geçersiz sayılır ve şirket yasalarına uygun bir şekilde yönetilmesi sağlanır (Çiçekli, 2022: 1068-1076).

Ayrıca, iptal davası açan taraf, şirketin yönetimine veya ortaklarına haksız bir avantaj sağlamaya çalışması durumunda haklarının korunmasını ve adaletli bir uygulamanın meydana gelmesini sağlar. İptal davası, şirketin yönetimi tarafından yapılan yanlış kararların düzeltilmesini ve ortaklar arasında adalet ve eşitliğin sağlanmasını amaçlar. Sonuç olarak, anonim şirket yönetim kurulu kararı iptali davası, hukuki yararı olan bir davadır. İptal davası açan taraf, haklarının korunmasını ve adaletli bir uygulamanın sağlanmasını amaçlar. Bu dava, şirketin yönetimi tarafından yapılan yanlış kararların düzeltilmesini ve ortaklar arasında adalet ve eşitliğin sağlanmasını içermektedir. (Üçışık, 2019: 58-61).

4.2. İptal Davasının Tarafları

TTK m. 445'e göre, "m.446'de belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler". Öte yandan, iptal davasının hangi bireylerce açılabileceği TTK m. 446'ya göre belirlenmiştir. Bahsi geçen düzenlemeye göre, "pay sahipleri, organ sıfatıyla yönetim kurulu ve kişisel sorumluluğa sebebiyet verebilecek olması durumunda yönetim kurulu üyelerinden her biri" iptal davası açabilecektir. Fakat; pay sahiplerinin sermaye artırımını iptali amacıyla dava açabilmeleri açısından kural gereği toplantıda karara yönelik aleyhte oy vermiş bulunmaları ve bu durumu toplantı tutanağına yazdırmış olmaları zorunludur (Hürcan, 2019).

İptal davası açabilecek bireyler TTK m. 446'ya göre belirlenmiş olup, iptal davası açma hakkı, her bir pay sahibine, yönetim kuruluna ve bireysel sorumluluğuna sebep olması durumunda her yönetim kurulu üyesine tanınmıştır. Buna ek olarak, halka açık anonim şirketlerde SerPK m. 92⁴⁴ ve m. 93'e göre⁴⁵ SPK'nın da sermaye artırımını kararlarına yönelik iptal davası açabileceği belirtilmesi nedeniyle söz konusu şirketlerde sermaye artırımını kararı açısından SPK da iptal davası açabilecektir. Sermaye artırımını kararı gerek yönetim kurulu gerekse de genel kurul tarafından verilmiş olsun, anonim şirket tüzel kişiliğinin iradesi kabul edilir ve iptal davası şirket tüzel kişiliğine yöneltilir. Böylece sermaye artırımının iptaline dair davada, davalı sıfatı anonim şirket tüzel kişiliğine ait olur (Türk, 2018: 117).

---

⁴⁴ "(1) Bu Kanuna tabi ihraççıların, kanuna, sermaye piyasası mevzuatına, esas sözleşme ve fon iç tüzüğü hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemleri sebebiyle sermayenin veya mal varlığının azalmasına veya kaybına yol açtığı Kurulca tespit edilmesi hâlinde, Kurul; a) 6102 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilgililerden aykırılıkların giderilmesi için tedbir almasını ve öngörülen işlemleri yapmasını istemeye ve gerektiğinde durumu ilgili mercilere intikal ettirmeye, b) Bu durum ve işlemlerin hukuka aykırılığının Kurulca tespiti tarihinden itibaren üç ay ve her hâlde durum ve işlemin vukuu tarihinden itibaren üç yıl içinde iptal davası ve beş yıl içinde butlan veya yokluğun tespiti davası açmaya, c) Bu durum ve işlemlerin mevcudiyetinin ilk derece mahkeme kararı ile tespit edilmesi veya bu karar beklenmeksizin Kurulun talebi üzerine mahkeme tarafından karar verilmesi hâlinde bu işlemlerde sorumluluğu bulunanların imza yetkilerini kaldırmaya, ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulması hâlinde, yargılama sonuçlanıncaya kadar ilgilileri görevden almaya ve yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar görevden alınan yönetim kurulu üyelerinin yerine yenilerini atamaya, yetkilidir."

⁴⁵ "Kurul, 18 inci maddedeki esaslar çerçevesinde alınan yönetim kurulu kararları aleyhine, bu kararların kamuya duyurulduğu tarihten itibaren otuz gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açmaya ve teminatsız olarak bu kararların icrasının geri bırakılmasını istemeye yetkilidir."

4.3. İptal Davasında Süre

TTK m. 445 uyarınca, Genel Kurul kararının iptalinin, kararın alınmasından itibaren üç aylık hak düşürücü süre dâhilinde mahkemeden talep edilebileceğine hükmedilmiştir (Yavuz, 2021: 55). Sermaye artırımını iptali talebinde bulunulabilmesinin birinci koşulu bir sermaye artırımını kararının mevcut olmasıdır. Başka bir ifadeyle, sermaye artırımını kararı iptalinin gerçekleşebilmesinin temel koşulu, artırım kararının yasa belirlenen unsurların tümüne haiz bulunmasıdır. Zira yok hükmündeki kararın iptal edilebilmesi imkân dâhilinde değildir. Bu husustaki ikinci koşul ise söz konusu kararın, yasanın kesin emredici hükümlerine tezat niteliğe sahip bulunmamasıdır. Nitekim yasanın kesin emredici hükümlerine tezat nitelikteki kararların ancak butlanı bahis konusu olabilecektir. Bahsedilen hususlar haricinde, mevcut bir sermaye artırım kararının iptali amacıyla TTK m. 445'e göre, iptal nedenlerinin varlığı gereklidir. Böylece sermaye artırım kararı yalnızca yasanın nispi emredici hükümlerine, ana sözleşme hükümlerine ya da dürüstlük kuralına aykırılık içermesi halinde iptal edilebilir niteliktedir. Bahsedilen koşulların yanında sermaye artırımını iptali davasının TTK m. 446'ya göre belirlenen bireylerce açılması ve bununla birlikte davacı bireylerin yasada kendileri için belirtilen koşullara haiz olmaları da iptal davası açılabilmesi bakımından zorunludur. O bağlamda esas sermaye artırımında pay sahipleri açısından gerekli, toplantıya katılarak olumsuz oy vermiş olma ve bu durumu tutanakta belgelemiş olma koşulunu ve davacı sıfatındaki öteki kişilerin de TTK ve SerPK'nın ilgili maddelerine göre haiz olmaları gerekli koşullara tabi bulunmaları zorunludur (Güngör, 2010: 91).

Anonim şirket yönetim kurulu kararı iptali davası, yönetim kurulu tarafından verilen kararların dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle iptal edilmesini amaçlayan bir davadır. Bu davada, süre önemli bir faktördür, çünkü iptal davasının açılması ve sonuçlandırılması için belirli bir zaman dilimi bulunmaktadır. Anonim şirket yönetim kurulu kararı iptali davası için süre, her ülkenin yasal sistemi ve yasalarına göre farklılık gösterebilir. Genellikle, yönetim kurulu kararının verildiği tarihten itibaren belirli bir süre içinde iptal davası açılması gerekir. Bu süre, yasalar tarafından belirlenir ve genellikle bir yıl veya daha kısa bir süre olarak tanımlanır. Ayrıca, iptal davası açan taraf, dava açma süresi içinde harekete geçmelidir. Eğer dava açma süresi içinde harekete geçilmezse, iptal davası geçersiz sayılır ve yönetim kurulu kararı geçerli kalır. Sonuç olarak, anonim şirket yönetim kurulu kararı iptali

davasında süre önemli bir faktördür. İptal davası açan taraf, belirli bir süre içinde harekete geçmeli ve dava açma süresi içinde harekete geçmelidir. Bu, yönetim kurulu kararının dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle iptal edilmesini amaçlamanın yanı sıra, hukuki yararı olan bir davanın sonuçlandırılmasını sağlar (Korkut, 2013: 276-284).

4.4. Görevli ve Yetkili Mahkeme

TTK m. 455'e göre, esas sermaye artırımı kararının iptali amacıyla açılan davada yetkili mahkeme, anonim şirketin merkez adresinin bulunduğu yer mahkemesi olarak belirlenmiştir. Söz konusu husus TTK'nın ilgili maddesinde özel hükme tabi olsaydı bile HMK m. 14/2'ye göre, dava yine şirketin merkezinin bulunduğu yer mahkemesinde açılacaktır. TTK m. 455'e göre, esas sermaye sisteminde sermaye artırımı kararı iptali davasında asliye ticaret mahkemesi görevlidir. Asliye ticaret mahkemesinin mevcut olmadığı yerlerde ise asliye hukuk mahkemesi görevli olur (Kaplan, 2016: 3493-3496; Polat, 2021: 404-408).

4.5. Dürüstlük Kuralına Aykırılık Sebebiyle Açılan İptal Davasında Hâkimin Rolü

TTK m. 1521'de ticari şirketlerde, pay sahiplerinin şirket ile ya da birbirleriyle şirket pay sahipliğinden ortaya çıkan davalarda ya da şirketin yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri, müdürleri, tasfiye memurları veya denetçilerine yönelik açılan davalarda basit yargılama usulünün uygulanması öngörülmüştür. Böylece sermaye artırımına dair yönetim veya genel kurul kararına yönelik açılan iptal davası da TTK m. 1521'e göre⁴⁶ basit yargılama usulüne uygun yürütülecektir. HMK m. 316'de düzenlenmiş olan basit yargılama usulünde, davanın açılması amacıyla dava dilekçesinin mahkemeye sunulmasını takiben iki hafta içinde yanıt dilekçesinin mahkemeye iletilmesi gerekmele beraber, mahkeme gerek duyarsa bir kereye mahsus ve iki haftayı aşmayacak biçimde söz konusu süreyi uzatabilir. Basit

---

⁴⁶ “Ticaret şirketlerinde, ortakların veya pay sahiplerinin şirketle veya birbirleriyle şirket ortaklığından veya pay sahipliğinden kaynaklanan davalarda veya şirketin yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri, müdürleri, tasfiye memurları ya da denetçilerine karşı açılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.”

yargılama usulünde ikinci yanıt dilekçeleri verilmemektedir (HMK m. 317)⁴⁷. HMK m. 319'a göre⁴⁸, iddianın savunması ve genişletilmesi yasağı dava dilekçesinin sunulmasıyla; savunmanın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı ise yanıt dilekçesinin sunulmasıyla başlar. Basit yargılama usulünde dava, kaide olarak duruşma yapılmaksızın ve dosya üzerinden yürütülür (HMK m. 320)⁴⁹. Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davası, bir şirketin yönetiminde veya genel kurul kararlarında yapılan haksız uygulamaların düzeltilmesini amaçlayan bir hukuki davadır. Bu davada, hâkimin rolü önemlidir, çünkü hâkim davanın sonuçlandırılması sırasında taraflar arasında adaleti sağlamakla yükümlüdür. Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin rolü şunları içerebilir:

- Davanın değerlendirilmesi: Hâkim, dava açan tarafın iddialarını ve delilini değerlendirir ve uygun bir hukuki karar verir.
- Adaletli bir yargılama: Hâkim, davanın yargılama sürecinde taraflar arasında adaletli bir uygulama sağlar ve her iki tarafın da haklarını gözetir.
- Yargılama sürecinin yönlendirilmesi: Hâkim, davanın yargılama sürecini yönlendirir ve tarafların belgeleri ve delilleri sunmalarını sağlar.
- Hukuki karar verme: Hâkim, davanın sonunda hukuki bir karar verir ve bu karar, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasının sonuçlandırılmasını sağlar.

Bu rol, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin genel görevlerini tanımlar. Ancak, her ülkenin yasal sistemi ve yargılama prosedürleri farklı olabilir ve hâkimin rolü yasalar tarafından belirlenebilir (Tutumlu, 2012: 13-20).

---

⁴⁷ “(1) Dava açılması ve davaya cevap verilmesi dilekçe ile olur. (2) Cevap süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak mahkeme durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek bir süre verebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir. (3) Taraflar cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçesi veremezler. (4) Dava ve cevap dilekçeleri yönetmelikte belirlenecek formun doldurulması suretiyle de verilebilir.”

⁴⁸ “İddianın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı dava açılmasıyla; savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı cevap dilekçesinin mahkemeye verilmesiyle başlar.”

⁴⁹ “Mahkeme, mümkün olan hâllerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar verir.”

4.5.1. Takdir yetkisi

Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin takdir yetkisi, hukuki bir davada hâkimin karar verme yetkisidir. Takdir yetkisi, hâkimin davanın sonuçlandırılması sırasında taraflar arasında adaletli bir uygulama sağlamasını amaçlar (Bülbül, 2009: 24).

Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin takdir yetkisi şunları içerebilir:

- Delillerin değerlendirilmesi: Hâkim, taraflar tarafından sunulan belgeleri ve delilleri değerlendirir ve uygun bir hukuki karar verir.
- Hukuki kararın belirlenmesi: Hâkim, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasının sonuçlandırılması sırasında hukuki bir karar verir. Bu karar, yasalar tarafından belirlenen hukuki prosedür ve kurallara uygun bir şekilde verilir.
- Adaletli bir uygulama: Hâkim, davanın yargılama sürecinde taraflar arasında adaletli bir uygulama sağlar ve her iki tarafın da haklarını gözetir. Bu rol, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin takdir yetkisini tanımlar. Ancak, her ülkenin yasal sistemi ve yargılama prosedürleri farklı olabilir ve hâkimin takdir yetkisi yasalar tarafından belirlenebilir (Dinçkol, 2013: 1568).

Sonuç olarak, TMK m. 4 çerçevesinde, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin takdir yetkisi önemlidir. Hâkim, davanın sonuçlandırılması sırasında adaletli bir uygulama sağlamak ve hukuki bir karar vermek için takdir yetkisi kullanır. Bu, davanın sonuçlandırılmasını ve hukuki yararının sağlanmasını içermektedir (Kaşak, 2019: 161-163).

4.5.2. İçerik denetiminin sınırları

Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin içerik denetiminin sınırları, hâkimin davanın değerlendirilmesi sırasında yapabileceği işlemlerin sınırlarını tanımlar. İçerik denetiminin sınırları, yasalar tarafından belirlenen hukuki prosedür ve kurallara göre farklılık gösterebilir (Ünal ve Köroğlu, 2019). Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin içerik denetiminin sınırları şunları içerebilir:

- Yasalar tarafından belirlenen hukuki prosedür ve kurallar: Hâkim, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasını yasalar tarafından belirlenen hukuki prosedür ve kurallara uygun bir şekilde değerlendirir.
- Taraflar arasındaki anlaşmazlıkların çözümü: Hâkim, taraflar arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde hukuki bir karar verir ve her iki tarafın da haklarını gözetir.
- Dava dosyasının incelenmesi: Hâkim, dava dosyasını inceler ve taraflar tarafından sunulan belgeleri ve delilleri değerlendirir.
- Hukuki kararın belirlenmesi: Hâkim, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasının sonuçlandırılması sırasında hukuki bir karar verir.

Bu sınırlar, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin içerik denetiminin genel sınırlarını tanımlar (Öztürk, 2017: 93).

4.5.3. Yerindelik denetimi

Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin yerindelik denetimi, hâkimin davanın sonuçlandırılması sırasında taraflar arasında adaletli bir uygulama sağlamasını amaçlayan bir denetimdir. Yerindelik denetimi, hâkimin davanın sonuçlandırılması sırasında yapabileceği işlemlerin sınırlarını tanımlar (Akbay, 2019: 631-632).

Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin yerindelik denetimi şunları içerebilir:

- Davanın değerlendirilmesi: Hâkim, dava açan tarafın iddialarını ve delilini değerlendirir ve uygun bir hukuki karar verir.
- Adaletli bir yargılama: Hâkim, davanın yargılama sürecinde taraflar arasında adaletli bir uygulama sağlar ve her iki tarafın da haklarını gözetir.
- Yargılama sürecinin yönlendirilmesi: Hâkim, davanın yargılama sürecini yönlendirir ve tarafların belgeleri ve delilleri sunmalarını sağlar.
- Hukuki karar verme: Hâkim, davanın sonunda hukuki bir karar verir ve bu karar, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasının sonuçlandırılmasını sağlar.

Sayılan hususlar, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle açılan iptal davasında hâkimin yerindelik denetimini tanımlar (Okay, 2008: 53-55).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Küresel ekonomi, uzun zamandır büyümeyi, yeniliği ve çeşitli sektörlerin gelişimini teşvik etmek için anonim şirketlere önemli araçlar olarak güvenmektedir. Bu şirketler, bireylerin ve organizasyonların kaynakları birleştirme, riskleri paylaşma ve ortak hedeflere yönelme imkânı sağlayan alanlar olarak hizmet vermektedir. Etkili işleyişlerinin merkezinde, şirketlerin yönlendirildiği ve denetlendiği bir sistem olan şirket yönetimi bulunmaktadır. Özellikle genel kurullar, çeşitli paydaşların çıkarlarının karar alma süreci aracılığıyla temsil edildiği ve dengelendiği önemli bir rol oynamaktadır.

Bu tezde, dürüstlük ilkesinin ihlali nedeniyle anonim şirketlerin genel kurul kararlarının iptali olgusu incelenmiştir. Önceki bölümler boyunca, yalnızca bu iptalin hukuki temeli değil, aynı zamanda pay sahipleri arasındaki güç dengesini koruma ve anonim şirketlerin genel istikrar ve refahını sürdürme açısından önemi de dikkate alınmıştır.

Bu tez çalışması ile, dürüstlük ilkesinin ihlali sonucunda anonim şirketlerin genel kurul kararlarının ne zaman ve nasıl iptal edilebileceği ile ilgili temel soruya yanıt aranmıştır. Ulaşılan bulgular, yalnızca bu konudaki hukuki ayrıntılara ışık tutmakla kalmayıp, aynı zamanda anonim şirketler, pay sahipleri ve hukuk çalışanları nezdinde iptal sürecinin karmaşıklıklarına da değinilmiştir.

Öncelikle, dürüstlük ilkesinin, anonim şirketler hukukunun temel yapı taşı olarak, tüm tarafların haklarını ve çıkarlarını koruduğu gözlemlenmiştir. Bu ilkeye uymanın, anonim şirketlerin düzgün işleyişi ve pay sahipleri, yöneticiler ve diğer paydaşlar arasındaki güven ve iş birliğinin sürdürülmesi açısından önemli olduğu açıktır.

Dürüstlük ilkesinin ihlaline yönelik olarak, bu tür ihlallerin usule dair düzensizliklerden pay sahibi haklarının maddi ihlallerine kadar çeşitli şekillerde ortaya çıkabileceği tespit edilmiştir. Anonim şirketlerin genel kurul kararlarının; hukuka aykırı sonuçlara yol açan, bazı pay sahiplerine ayrımcılık uygulayan veya

hileli veya aldatıcı yöntemlerle alındığı durumlarında iptali mümkündür. Özellikle, yönetim kurulu veya genel kurulun kendisinin dürüstlük ilkesini ihlal etmesi nedeniyle kararların iptal edildiği durumlar da tespit edilmiştir:

Yargıtay 11. HD, E.1995/8154 K.1995/9165 T.11.12.1995 sayılı kararında “...davacılar vekili; müvekkillerinin paydaşı bulunduğu davalı şirketin 30.12.1994 tarihinde toplanan genel kurulunda, şirketin her türlü demirbaş donanımının ve sermaye yapısının yeterli olduğu yeni bir yatırım yapılması gerekmediği halde, 5. gündem maddesi görüşülerek yeniden değerlendirme fonu dahi dâhil edilmeksizin, esas sermayenin 300.000.000 liradan (3.000.000.000) liraya çıkartıldığını, bu kararın çoğunluğun çıkarlarını gözetmek ve azınlığın payını küçültmek amacı gütmek suretiyle objektif iyi niyet kurullarına aykırı düştüğünü ileri sürdüğüne göre, mahkemece bu iddialar üzerinde durularak, şirket demirbaşları, bilançoları ve diğer kayıtları uzman bilirkişiye incelettirilip oluşacak sonuca göre, esas sermayenin arttırılmasına ilişkin genel kurul kararının objektif iyi niyet kurullarına uygun olup olmadığının saptanması ve bu konuda bir karar verilmesi gerekirken, değinilen yönlerin araştırılmaması doğru görülmemiş, hükmün bu bakımdan bozulması gerektiğine” hükmedilmiştir.

Yargıtay 11. HD, E.2013/12418, K.2013/16148, T.19.9.2013 sayılı kararında; “genel kurul kararının yokluğunun saptanmasına yönelik davada yürütmenin geriye bırakılacağına dair karar alınabileceğine” hükmedilmiştir.

Yargıtay 11. HD., E. 2014/14684, K. 2015/1919, T. 13.2.2015 sayılı kararında; “anonim şirket genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkin davada, davalı anonim şirketin 06.02.2013 tarihli genel kurul toplantısının 8. maddesi görüşmeleri sonucunda kârın şirket bünyesinde bırakılmasına” hükmedilmiştir.

Yargıtay 11. HD, E.2015/15026, K.2017/2343, T.24.4.2017 sayılı kararında; “Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre; davaya konu yönetim kurulu kararının mali ve hukuki dayanağının bulunmadığı, söz konusu kararların hayatın olağan akışına aykırı olduğu, gerçek bir borç ilişkisine dayanmayan, pay sahibi şirketlerin davalı Şirkete yönelik borcunu kapatmaya dair ve aynı zamanda söz konusu pay sahibi şirketler lehine eşit işlem ilkesine aykırı kararlar olduğu, bu açıdan söz konusu kararların, dürüstlük kuralı ve eşit işlem ilkesine aykırı bulunduğu, gerekçesiyle davanın kabulüyle davalı şirketin yönetim

kurulunun 24.09.2013 tarih ve 2013/11 sayılı kararının TTK m. 391'e göre batıl yönetim kurulu kararı niteliğinde olduğunun tespitine ve yönetim kurulu kararının uygulanmasının kararın kesinleşmesine değin tedbiren durdurulmasına” hükmedilmiştir.

Yargıtay 11. H.D, E.2017/495, K.2019/56, T.07.01.2019 sayılı kararında; *“Yönetim kurulu karar tarihinde hak ve fiil ehliyetini kaybettiğinin tespiti, dava konusu yönetim kurulu kararlarının geçersizliği sonucunu doğuracağından Bölge Adliye Mahkemesinin verdiği karar doğru görülmeyle bozulması gerektirdiğine”* hükmedilmiştir.

Yargıtay 11. H.D., E. 2018/4304, K. 2019/5672, T. 23.09.2019 sayılı kararında; *“...Dava, şirket genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkindir. Davacı, 11.02.2014 tarihli şirket olağan genel kurul kararlarının iptalini talep etmiştir. Mahkemece, sermaye artırımının dürüstlük kuralına aykırı olduğu gerekçesiyle genel kurul kararlarının tamamının iptaline karar verilmiş, karara yönelik istinaf başvurusu istinaf mahkemesi tarafından esastan reddedilmiştir. Ancak, mahkemece iptal edilen 11.02.2014 tarihli genel kurul kararlarının 4. maddesi 2013 yılı bilanço ve gelir tablosunun onaylanmasına ilişkin, 5. maddesi şirket müdürünün ibrasına ilişkin, 6. maddesi müdüre ücret ödenmemesine ilişkin, 8. madde ise TTK'nın 626. maddesi uyarınca izin verilmesine ilişkindir. Yerel mahkemece, genel kurulun 7. maddesi haricindeki diğer maddeler yönünden tartışma ve gerekçe yazılmaksızın 4, 5, 6 ve 8. maddelerinin iptaline karar verilmesi yerinde olmadığı gibi, istinaf dairesi tarafından da yazılı şekilde istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi isabetli değildir. Mahkemece, sermaye artırımına ilişkin 7. madde haricindeki diğer maddeler yönünden iptal şartlarının oluşup oluşmadığı konusunda ayrı ayrı değerlendirme yapılarak karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi isabetli olmadığından, kararın bozulması gerektiğine”* hükmedilmiştir.

Yargıtay 11. HD, E. 2020/7519, K. 2022/4379, T. 2.6.2022 sayılı kararında; *“Bölge Adliye Mahkemesince, davalı şirketin mali durumunun iyi olduğu ve sermaye artışı için somut veri bulunmadığı, beyan edilen sermaye artırım kararında sermaye artışının çok önemli bir kısmının geçmiş dönem karlarından karşılanacağını ve çok az miktarda nakit sermaye artışı kararı olduğu, ancak bu karar ile davacının mali nedenlerle nakit artışına katılmaması durumunda pay oranının bir miktar düşebileceğinin belirtildiği, davalı şirketin bugüne kadar karlarını ortaklarına*

dağıtmadığı, şirket ortaklarına maaş ödemesinin 04.01.2017 tarihinde başladığı ve 19.06.2017 tarihinde sonlandırıldığı, şirketin mali durumunun iyi olduğu, kar ettiği belirtilmiş olup, davalı şirketin sermaye artışı için somut bir sebep yok iken sermaye artırımı kararı alınması, davacı ile davalı şirketin diğer ortakları arasında bir takım anlaşmazlıklar olduğu bu konuda davalar var iken davacının bağlılık yükümlülüğünü ihlal ettiği şeklindeki kararın ve davacı ile davalı şirket arasında dava devam eder iken şirketin mali durumunda kötüleşme olmadığı ve kar payı dağıtılmadığı halde haklı bir sebep olmaksızın daha önceki yıllarda gerçekleştirilen genel kurul kararı uyarınca yöneticilere maaş ödenmesinin durdurulmasına ilişkin genel kurul kararının dürüstlük kuralına aykırı olduğu bu nedenle bu kararların iptaline ilişkin ilk derece mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle, davalı vekilinin karara yönelik istinaf başvurusunun kabulüne, kararın kaldırılmasına, yeniden esas hakkında hüküm kurulmasına, davanın kısmen kabulüyle 19/06/2017 tarihinde alınan olağanüstü genel kurul kararlarından 2-3 ve 5. maddesinde alınan kararların iptaline, 4. maddeye ilişkin iptal isteminin reddine” hükmedilmiştir.

Yargıtay 11. HD, E. 2020/5842, K. 2021/6256 sayılı ve 16.11.2021 tarihli kararı ile onanan İstanbul 14. Bölge Adliye Mahkemesi'nin E. 2020/567, K. 2020/593 sayılı ve 17.06.2020 tarihli kararında “yönetim kurulu üyelerine belirlenen mali hakların örtülü kazanç aktarımı teşkil etmesi nedeniyle dürüstlük kuralına aykırı olduğu karara bağlanmış ve ilgili genel kurul kararının iptali talebiyle açılan dava kabul edilmiştir. Mahkeme, davacının iddialarını kabul ederek, örtülü kazanç aktarımı sonucu yaratacak genel kurul kararını dürüstlük kuralına aykırı olduğuna” hükmedilmiştir.

Ayrıca, kararların iptalinin dürüstlük ilkesinin ihlalinin otomatik bir sonucu olmadığını saptanmıştır. Bunun yerine, süreç, çıkarların dikkatlice dengelenmesini gerektirir ve mahkemelerin, ihlalin şiddeti, şirkete veya pay sahiplerine potansiyel zarar ve şirketin karar alma süreçlerinin bütünlüğünü koruma ihtiyacı gibi çeşitli faktörleri göz önünde bulundurması gerekir. Bu, iptal sürecinin hassas doğasını vurgular ve anonim şirketlerin istikrarını ve pay sahibi haklarını koruma önemini ön plana çıkarır.

Bu bulgulara ek olarak, çalışma anonim şirketler, pay sahipleri ve hukuk uygulayıcıları için birkaç pratik sonuç ortaya koymuştur. Öncelikle, şirketlerin karar alma süreçlerinin dürüstlük ilkesine uygunluğunu sağlamak için ortak çaba

göstermeleri gerektiği açıktır; böylece muhtemel iptallerin riski azaltılır. Bu, şeffaflığı teşvik ederek, karar alma için açık prosedürler belirleyerek ve pay sahipleri arasında açık diyalog ve iş birliği ortamını teşvik ederek sağlanabilir.

Ayrıca, pay sahiplerinin şirketin, yönetim kurulunun ve genel kurulun faaliyetlerini izlemedeki dikkatli olmalarının önemini vurgulanmalıdır. Pay sahipleri, şirketin faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmalı ve dürüstlük ilkesinin ihlal edildiğine inandıkları durumlarda haklarını savunmalıdır.

Hukuk uygulayıcısının perspektifinden bakıldığında; bulgularımız, dürüstlük ilkesinin anonim şirketler hukukundaki uygulamasının önemini vurgulamaktadır. Hukuk çalışanları, iptal süreci ile ilişkili riskler ve fırsatlar hakkında müvekkillere danışmanlık yapmaya hazır olmalı ve dürüstlük ilkesini sürdürme stratejileri konusunda tavsiyelerde bulunmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akbay, D. (2019). Anonim Ortaklıklarda Özel Denetimin Konusu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(2), 629-660.
- Akkale, R.G. (2013). Kayıtlı Sermaye Yapısı Hakkında Genel Bilgi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerde Kayıtlı Sermayenin Artırım Usulü. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(2), 21-44.
- Akyol, Ş. (2006). *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı*. Vedat Kitapçılık.
- Alaslan, F. (2016). Medeni Hukuk'da Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı. *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 413-434.
- Altınok, D. (2019). Bağımsız Denetçinin Finansal Tablo Kullanıcılarına Karşı Güven Sorumluluğu. *İş ve Hayat*, 5(10), 159-173.
- Aral, V. (2012). *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*. On İki Levha Yayıncılık. İstanbul.
- Aslanköylü, R. (2009). Dürüstlük Kuralının ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağının Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkisi. *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 16, 203-213.
- Atakan, M.C. (2019). Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkının İhlalinden Dolayı Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu. *Terazi Hukuk Dergisi*, 14(151), 16-92.
- Atalay, O. (2014). Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16, 53-76.
- Atasoy, Ö. A. & Bilgin, B. O. (2019). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Konusunda Açılacak Ticari Davalarda Zorunlu Arabuluculuk Uygulaması ve Sorumluluk Davasına Etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 111-165.
- Atik, E. T. (2022). Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Kararlarının Yokluğunun veya Butlanının İleri Sürülmesinde Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 28(1), 303-328.
- Aytuğar, B. (2020). Anonim Şirketlerde Kâr Payı ve Kâr Payı Avansı Dağıtım Hakkında 7244 Sayılı Kanun ile Öngörülen Tedbirler. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 396-410.
- Bahriyeli, K. (2020). Kâr Payı Ödenmemesi Nedeniyle Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 1(42), 387-408.

- Balın, M. E. (2022). Anonim Şirket Genel Kurul Sermaye Artırım Kararının Yürütülmesinin Durdurulması. *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 29-53.
- Barlas, N. (2011). Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağının Alman Medeni Kanunundaki Düzenlenme Tarzı ve Eleştirisi. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 55(3), 191-208.
- Bayer, M. R. (2020). *Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Şartları Kullanımının Haksız Rekabet Hükümleri ile Denetlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Bektaş, İ. (2022). *Anonim Ortaklıklarda Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkının Kısıtlanması ve Devri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Birinci, B. (2019). *Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Bülbül, D. (2009). *Hâkimin Takdir Yetkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, Türkiye.
- Büyüknacar, G. (2021). Yargı Kararları Işığında Simsarlık Sözleşmesine İlişkin Ücret Hakkı. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2021(156), 217-270.
- Canbolat, F. (2012). Hukuki İşlemlerde “Amaç”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(1), 61-77.
- Çam, M. (2022). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Çağlar, H. ve Kaşak, E. (2016). Anonim Şirketin Hakkı Sebep Feshine İlişkin TTK m. 531 Hükümünün Zaman Bakımından Uygulanması, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(3), 659-686.
- Çamoğlu, E., Tekinalp, Ü. ve Poroy, R. (2017). *Ortaklıklar Hukuku* 2, 13. Baskı, İstanbul.
- Çavdar, P. (2022). Türk Hukukunda Dürüstlük ve İyi Niyet İlkelerinin Karşılığı Olarak İngiliz Hukukunda “Good Faith” İlkesi. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), 163-186.
- Çelik, B. (2019). *Şekle Aykırı Sözleşmelerde İfanın Düzeltici Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Türk-Alman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Çelikleş, D. (1987). Şekle Aykırılık ve Şekle Aykırılığı İleri Sürmenin Sınırı Olarak Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3, 593-641.
- Çiçekli, A. F. (2022). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Kapsamında Doğrudan ve Yansıma Zarar (Özellikle Usul ve Takip Hukuku Yönünden). *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 1067-1154.
- Dal, S. (2020). Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Hukuki Sorumluluğu. *PressAcademia Procedia*, 12(1), 111-113.

- Demir, E. (2020). *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin, Türkiye.
- Demirboğa, D. A. (2018). Dürüstlük Kuralının İş Etiğine Etkisi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17, 25-33.
- Dinç, S. (2016). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluk Hâlleri. *Ankara Barosu Dergisi*, 4, 141-175.
- Dinçkol, H. A. (2013). İdari Yargı'da Hâkimin Takdir Yetkisinin Denetlenmesi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 1567-1594.
- Diren, S. C. (2018). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı ve Karar Yetersayıları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Doğan, M. (2017). *Sözleşme Özgürlüğünün Emredici Hukuk Kuralları Çerçevesinde Sınırlandırılması*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dolar, N. F. (2020). Anonim Şirketlerde Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağrılmasını Talep Hakkı. *Adalet Dergisi*, 65, 585-605.
- Dolu, A. M. (2017). *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Dural, M., & Sarı, S. (2022). *Türk Özel Hukuku Cilt 1: Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri*. Filiz Kitabevi. 17. Baskı, İstanbul.
- Düden, S. (2021). *Anonim Şirketlerde Dış Kaynaklardan Sermaye Artırımı*. Yüksek Lisans Tezi, Özyeğin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Eminoğlu, C. (2015). Anonim Şirket Pay Sahipleri Açısından "Eşit Şartlarda Eşit İşlem" İlkesi. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 1(1), 79-88.
- Ertan, F. N. (2015). Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davası-TTK m. 531 Üzerine Düşünceler. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 73(1), 421-440.
- Evgallıoğlu, S. B. (2021). *Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları ve Azınlığın Korunması*. Yüksek Lisans Tezi, Antalya Bilim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Antalya, Türkiye.
- Gülgeç, Y. B. (2019). Türk Hukukunda Anonim Şirket Esas Sözleşmesinin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri. *Ankara Barosu Dergisi*, 77(3), 39-94.
- Güloğlu, Y. (2020). Ahlak Kurallarının Türk Hukuk Sistemine Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(2), 1-18.
- Güney, N. A. (2014). Anonim Şirketlerde Eşitlik İlkesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(3), 115-136.

- Güngör, S. (2010). *Anonim Şirketlerde Menfi Genel Kurul Kararlarının İptali*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Güzel, A. & Çatalkaya, D. U. (2014). İş Sözleşmesinin Uygulanmasında ve İşverenin Yönetim Yetkisinin Sınırlanmasında Dürüstlük (Objektif İyi Niyet) Kuralının İşlevi Üzerine. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 17-66.
- Hacıömeroğlu, A. O., ve Aksoy, K. A. (2020). Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Hakkında Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin Bir Kararı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 5(2), 405-434.
- Hürcan, M. C. (2019). *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- İlbaşmış Hızlısoy, Ö. (2016). *Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- İpek, N. (2021). Roma Yazınında ve Hukukunda, Roma'nın Temel Erdemlerinden Biri: Pietas. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 27(1), 566-592
- İyilikli, A. C. (2013). Kanuna Karşı Hile Kavramının Boşanma (Aile) Hukukundaki Görünümünün Suç Genel Teorisi Meseleleri Bağlamında İrdelenmesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 4(12), 255-282.
- Karaege, Ö. (2015). Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi (TTK m. 410/II). *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(4), 71-128.
- Karasu, R. (2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 33-60.
- Karşlıoğlu, H. (2007). Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri. (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Karşlıoğlu, H. (2019). Anonim Şirketlerde Kâr Payının Hesaplanması ve Dağıtım İlkeleri. *Ankara Barosu Dergisi*, 77(3), 181-227.
- Kaşak, E. (2019). Anonim Şirketlerin Haklı Sebep Feshinde Şahsi Sebeplerin Değerlendirmeye Alınıp Alınamayacağı Hususunun Hâkimin Takdir Yetkisi Bakımından Değerlendirilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23(3), 161-193.
- Kaya, B. (2022). Perdenin Kaldırılması Kuramının Uygulamadaki Seyri. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(Özel Sayı), 482-493.
- Kaya, M. İ. (2014). Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16, 3261-3286.
- Kayhan, M. (2020). *Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi Davası*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

- Kılıç, S., Alp, A. & Delikanlı, İ. U. (2014). Borsa Şirketlerinde Genel Kurula Katılma ve Oy Haklarının Kullanılması: Pay Blokajı Şartının Kaldırılması Sonrasındaki Uygulama, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 8(2), 75-98.
- Kocabıyık, S. (2021). Anonim Şirket Olağan Genel Kurul Toplantısının Zamanında Yapılmamasının Doğurduğu Hukuki Sorunlar. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1055-1076.
- Korkut, Ö. (2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımının Geçersizliği. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(2), 275-286.
- Kurt, S. R. (2022). Taşınmaz Malikinın Kazı ve Yapı Yaparken Komşu Taşınmazlara Zarar Vermeme Yükümlülüğü. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, (2022-2), 1407-1436.
- Küçükince, A. (2022). *Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları* (Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiye).
- Moray, S. (2016). Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptal Edilebilirliği ve Yokluk Hali. *Mali Çözüm Dergisi*, 26, 133-139.
- Kırca, İ. (2022). *Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Moroğlu, E. (2015). *Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı*, On İki Levha Yayıncılık, 3. Baskı, İstanbul.
- Oğuzman, M.K. ve Barlas, N. (2003), *Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar*, İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Okay, O. (2008). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Borcundan Doğan Hukuki Sorumluluğunun Sınırlanması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Okyar, İ. (2021). *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları Aleyhine Açılacak Dava Türleri*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ufuk Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ortaç, N. O. & Al Kılıç, Ş. (2018). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Murahhasların Genel Kurula Katılması. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 4(2), 211-238.
- Özdemir, S. S. & Tamer, E. (2019). Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Anonim Şirketlerde Genel Kurula İlişkin İlkelerin Değerlendirilmesi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 14, 329-373.
- Özsungur, F. (2014). Rüçhan Hakkının Kullanılmaması ve Sermaye Artırımında Pay Taahhütlerinin Kısmen Yerine Getirilmesi Sorunu. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 145-164.
- Özsungur, F. (2014). Ticaret Şirketlerinde Genel Kurul Yapılmamasının Hukuki ve Cezai Yaptırımları. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 119-138.

- Öztürk, Ç. (2017). *Anonim Şirketlerde Özel Denetim İsteme Hakkı*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Polat, B. (2021). Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarına Karşı Açılan İptal Davası Sırasında Pay Devrinin Davacılık Sıfatına Etkisi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 45, 399-416.
- Pulaşlı, H. (2013). Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(2), 885-898.
- Sarıkaya, M. (2021). Anonim Şirket Genel Kuruluna Katılmaya Yetkili ve Katılmak Zorunda Olanlar ile Katılmamanın Hukuki Sonuçları. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 1, 415-460.
- Sayın, H. B. (2020). Savunma Markası. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 6(2), 211-237.
- Sayın, A. S., ve Yılmaz, R. (2022). Alman Federal Vergi Mahkemesi'nin XR 57/13 No'lu ve 06 Temmuz 2016 Tarihli Kararı: Sözlü Duruşmada (In Der Mündlichen Verhandlung) Vergisel Uyuşmazlığın Karşılıklı Anlaşma İle Sona Ermesinden Sonra İdarece Aynı İçerikli Değişiklik İçeren Bir Tarhiyat (Änderungsbescheids) Yapılmasının Çelişki Yasağını (Venire Contra Factum Proprium) İhlal Edip Etmeyeceği Hakkında. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(2), 1369-1385.
- Sümer, A. (2012). Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 839-850.
- Sümer, B. (2022). *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Sürücü Karakaş, R. (2020). *Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yapısı ve İşleyişi*. Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük, Türkiye.
- Taş, M., ve Şanlı, C. (2007). Türk Hukukunda Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davalarının Milletlerarası Ticari Tahkimde Görülmesi. (Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi).
- Taşdelen, N. (2014). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Ortaklık Pay Devrine Getirdiği Sınırlamalar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16, 3351-3387.
- Tok, O. (2015). Zamaşımı Def'inin İleri Sürülmesinin Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı Çerçevesinde Sınırlandırılması. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(1), 239-260.
- Turanlı, H. (2013). Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(2), 939-960.
- Tutumlu, M. A. (2012). Hukukun Gerçekleşmesinde Yargıcın Rolü. *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi*, "Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar - V"

Sempozyum İstanbul Barosu - HFSA Bildiriler / 13-17 Eylül 2010, İstanbul, Türkiye.

- Türk, M. C. (2019). *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, Türkiye.
- Uçaryılmaz, T. Ş. (2018). Roma Hukukunda Sözleşmesel Bona Fides (Dürüstlük Kuralı) Kavramı ve Çağdaş Hukuka Etkisi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2018(135), 335-382.
- Üçışık, H. (2019). Türk Hukuku'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 3(5), 57-65.
- Ünal, Ü. A., ve Köroğlu, E. (2019). Genel İşlem Şartlarının İçerik Denetiminin Sonuçları. *Journal of Judgments by the Court of Jurisdictional Disputes/Uyusmazlık Mahkemesi Dergisi*, 7(13), 523- 550.
- Üner Özcan, H. (2017). *Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Yağmur, S. (2020). *Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi*. On İki Levha Yayıncılık.
- Yardımcı, T. E. (2020). Anonim Şirket Genel Kurul Kararının İptalinde Dava Dilekçesinin Islahı. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 321-337.
- Yargıtay Kararı. (2016). Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 08.02.2016 tarihli, 2015/7223 E. ve 2016/1132 K. sayılı kararı
- Yavuz, M. (2020). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 7(20), 10-19.
- Yavuz, M. (2021). Anonim ve Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde Etki Kuralı. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 8(26), 52-63.
- Yavuz, M. (2022). Yargı Kararları Işığında Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu. *Mali Çözüm Dergisi*, 32(170), 337-352.
- Yıldırım, A. H. (2016). Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararları Aleyhine Toplantıda Hazır Bulunan Pay Sahibinin İptal Davası Açmasının Şartları ve Özellikle Muhalefet Şerhi. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 383-430.
- Yıldırım, F. A. (2019). *Anonim Şirket Genel Kurulunda Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi*. Yüksek Lisans, Altınbaş Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Yılmaz, E. (2013). Kanuna Karşı Hilenin Vergi Hukukundaki Görünümü Olarak Peçeleme Kavramı ve Muvazaa İle Mukayesesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(2), 1757-1782.
- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf>.

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet Mert ÖZER

EĞİTİM:

- Lisans : (2021) Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
- Yüksek Lisans : (2023) İstanbul Gedik Üniversitesi, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı ile ilgili araştırmalar yapmak, bu araştırmalara yönelik makaleler yazmak.